खण्ड - क

१. परिचय

१.१ जिल्लाको परिचय (Overview of District)

जुम्ला जिल्ला नेपालको कर्णाली प्रदेशको मध्य स्थान तथा नेपाल राज्यको एकीकरण हुनु पूर्व वाइसे राज्यको मुख्य केन्द्रको रुपमा रहेको जुम्ला नेपाली भाषा साहित्य, कला र संस्कृतिको उदगम स्थलका साथै भौगोलिक एवं जैविक विविधताले भरिपूर्ण स्थानको रुपमा रहेको छ। भौगोलिक रुपमा दुर्गम र बिकट भए पनि नेपालको इतिहासमा जुम्ला जिल्लाको महत्वपूर्ण पहिचान रहेको छ। यस जिल्लाको सदरमुकाम रहेको खलंगामा सबैभन्दा पहिले प्राचिनकालमा भारतबाट आएका चन्दननाथ बाबा सहित २ जना ब्रह्मचारीहरुले बसाई शुरु गरी कृषि र शिक्षाको प्रचार प्रसार गरेका थिए भन्ने लोकोक्ति रहेको पाइन्छ। उत्तर र पूर्व बाट दुई नागरुपी जुम्ल्याहा गराल र देवल डाँडा तथा तिला र जवा दुई वटा जुम्ल्याहा नदीको संगम भएकोले यस जिल्लाको नाम जुम्ला रहन गएको किम्बदन्ती छ। यहाँका दुई वटा उपत्यका सिंजा र सदरमुकामका साथै चौधबिस र तातोपानी/लाम्रा उपत्यकाले गर्दा यस जिल्लालाई नेपालको उच्च पहाडको उपत्यकाको जिल्लाले चिनिन्छ। विश्वकै सर्वोच्च उचाईमा उत्पादन हुने जुम्ली मार्सी धानले यस जिल्लाको पहिचान अन्तराष्ट्रियस्तरमा कायम राखेको छ भने नेपालको स्याउ खेती उत्पादनको हिसाबले पहिलो स्थान जुम्लालाई छ। यसका साथै स्थानीय सिमी पनि जुम्लाको गरिमा बढाउने उत्कृष्ट दाल बाली हो। यहाँको कृषि प्रणाली यद्दापि निर्वाहमुखीनै छ, तर प्राङ्गारिक अवस्थामा छ। जुम्ला जिल्लाको प्रमुख अन्नवालीहरुमा मकै, कोदो, जौ, धान, गहुँ, कागुनो, चिनो, फापर, उवा हुन भने फलफूलमा स्याउ, ओखर, खुर्पानी, आरु, आरुबखडा पर्दछन्। सिमि, भटमास, आलु, गाजर, केराउ, केशर, गुच्चे च्याउ, मौरी पालन, भेडा बाख्रा पालन व्यवसाय नगद आयआर्जनका उत्कृष्ट वाली हुन। त्यसैगरी कम तौल र वढी मुल्य भएका तरकारी बीउ उत्पादन खासगरी प्याज, काउली, मुला, रायो, गाजर, स्वीसचार्ड यस जिल्लाका राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय प्रतिस्पर्धि एवं तुलनात्मक लाभका बालीहरु हुन। यी उपरोक्त बालीहरु जुम्लाबाट प्राङ्गारिक कृषि वस्तुको रुपमा निकासी गर्न सकिने संभावनाको साथै यो नेपालको पहिलो प्राङ्गारिक जिल्लाकोरुपमा आफ्नो पहिचान कायम राख्न सफल भएको छ।

जुम्लाको भौगोलिक, जलवायु, पर्यावरण स्थिति, तुलनात्मक लाभको आधारमा हेर्दा स्याउ उत्पादनको लागि यो जिल्ला एकदमै उपयुक्त रहेको देखिन्छ। श्रावण-भाद्र महिनामा देखिने यहाँको हरियाली र बगैंचामा लटरम्म फलेको स्याउले भारतको नैनिताल र काश्मिरलाई बिर्साइ दिन्छ। सुपरजोन स्थापनाका निम्ति १००० हे. क्षेत्रफल भन्दा बढी हुनु पर्ने प्रावधान रहेको र जुम्लामा सो सरहको क्षेत्रफल स्याउ उत्पादनको लागि प्रशस्त मात्रामा उपलब्ध रहेको हुँदा स्याउको उत्पादकत्व बढाउन, गुणस्तर बढाउन, स्याउको आयात प्रतिस्थापन गर्न, स्याउ खेतीमा आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र औद्योगिकरण गर्ने आदि उद्देश्यका साथ स्याउ सुपरजोन, जुम्ला स्थापना भएको हो।

१.२ भौगोलिक अवस्थिति

जुम्ला जिल्ला भूगर्भिय हिसाबले हिमाली क्षेत्रको महाभारत श्रृंखलामा पर्दछ।अति सुन्दर हिमाली चुचुराहरु, तालहरु र मनमोहक अनगिन्ती प्राकृतिक नदीहरुले श्रृंगारिएको, प्राकृतिक सम्पदा र संस्कृतिकोधनि जुम्ला जिल्ला हो ।

१.२.१ अक्षाँश र देशान्तर

- २८° ५८' देखि २९° २३' उत्तरी आक्षांश
- ८१° २८' देखि ८२° १८' पूर्वी देशान्तर

१.२.२ समुद्री सतहबाट उचाईः ढञ्ञछ मिटरदेखि ढ्ढटठढ मिटर सम्म

१.२.३ जिल्लाको कुल क्षेत्रफलः २,५३१ बर्ग कि.मी. (२,५३,१०० हेक्टर) यसको पूर्व पश्चिम लम्बाई ६९ कि.मी. र उत्तर दक्षिणको अधिकतम चौडाई ५६ कि.मी. रहेको छ ।

१.२.४ तापक्रमः न्यूनतम -५° सेल्सियस
अधिकतम १६° सेल्सियस

१.२.५ औसत बर्षाः ६६६.६ - ८५१.८ मि.मी.

१.२.६ हावापानीः शितोष्ण प्रदेशिय

१.२.७ हिमालय श्रृंखलाः पातारासी, कान्जीरोवा

१.२.८ मुख्य नदीहरुः तिला, हिमा, जवा

१.३ राजनैतिक विभाजन

- प्रदेशः कर्णाली
- प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्रः १
- प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्रः २
- नगरपालिकाः १
- गाउँपालिका ७
- वडा संख्याः ६०
- जिल्ला सदरमुकामः खलङ्गा बजार
- सिमानाः
  - पूर्वः डोल्पा
  - पश्चिमःः कालिकोट
  - उत्तरः मुगु
  - दक्षिणः जाजरकोट

१.४ जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

- जनसंख्या विवरण १,१९,३७७
  पुरुष ५९,८३६
  महिला ५९,५४१
- सरदर पारिवारिक आकार ४.८७
- जनसंख्या बृद्धिदर ०.८८%
- जनघनत्व ४७ प्रति वर्ग कि.मि.

(श्रोतः राष्ट्रिय जनगणना-२०७८ को प्रारम्भिक नतिजा)

१.५ भू-उपयोग

जुम्ला जिल्ला भूगर्भिय हिसाबले हिमाली क्षेत्रको महाभारत श्रृंखलामा पर्दछ।जुम्ला खेती योग्य उर्बर जमिन, वनजङ्गल तथा हिमालले ढाकेको विविधतायुक्त जिल्ला हो। जिल्लाको कुल क्षेत्रफल मध्ये १५.२१ प्रतिशत खेति योग्य जमिन रहेकोमा छ। जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था तालिका ३ बमोजिम रहेको छ।

तालिकाः १ जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था

क्र.सं.	विवरण	इकाई	क्षेत्रफल	प्रतिशत
१.	जिल्लाको कुल क्षेत्रफल	हेक्टर	२५३१००	
२.	कुल खेती योग्य जमिनको क्षेत्रफल	हेक्टर	३८४८६	१५.२१
३.	खेती गरिएको जमिन	हेक्टर	२६४३५	
३.१	सिंचित क्षेत्रफल	हेक्टर	३६५०	
३.२	असिंचित पाखो	हेक्टर	२२७८५	
४.	वनजंगलले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	१०४५७०	४१.३१
५.	चरन क्षेत्रले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	६६२१०	२६.१३
६.	ताल, खोला, चट्टान र अन्य क्षेत्रले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	४३८३४	१७.३२
	जम्मा	हेक्टर	२५३१००	

१.६ धार्मिक, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरु

यहाँका धार्मिक तथापर्यटकीय स्थलहरुले बर्षेनी हजारौं आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक समेत भित्र्याउँदै आएका छन्। जिल्ला भित्र कालिका २ मा भए अनुसारका प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरु रहेका छन्।

तालिकाः २ जुम्ला जिल्लाको प्रमुख धार्मिक, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरु

क्र.सं.	प्रमुख स्थलहरु	स्थान
१	श्री चन्दननाथ मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा
२	श्री भैरवनाथ मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा
३	श्री निला भैरव मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा
४	श्री दरबार मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा
५	श्री कनका सुन्दरी भगवती मन्दिर	हाटसिंजा
६	पाण्डव गुफा	सिंजा
७	श्री शिव मन्दिर	दानसाँघु
८	श्री ठाकुरज्यू मन्दिर	कार्तिकस्वामी
९	श्री भुरिचुला मालिका	
१०	श्री बाविरा मष्टा	
११	श्री सुन्दर गाउँ मष्टा	

क्र.सं.	प्रमुख स्थलहरु	स्थान
१२	भण्डार वन	हाँकु
१३	सिस्ने हिमाल	सिस्ने
१४	पातारासी हिमाल	पातारासी
१५	तातोपानी	तातोपानी
१६	श्री चिमरा मालिका मन्दिर	गर्जयाङ्गकोट
१७	हुड्के दह	हाँकु
१८	गिडिदह	हाँकु
१९	जोगिनी दह	हाँकु
२०	श्री नदई डाब	
२१	श्री शंकर झरना	
२२	श्री गुरुफोक्टो (लाछु)	

१.७ कृषिसँग सम्बन्धित सेवा प्रदायक संस्थाहरु

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले विभिन्न सरोकारवाला संघ/संस्थाहरुसँग समन्वय गरी आफ्नो कार्यक्रमहरु संचालन गरिरहेको छ । यस जिल्लामा परियोजनासँग सम्बन्धित विभिन्न सक्रिय सेवा प्रदायक संस्थाको विवरण तालिका ३ अनुसार रहेका छन् ।

तालिकाः ३ कृषि सँग सम्बन्धित सेवा प्रदायक संस्थाहरु

क्र.सं.	सेवा प्रदायक संस्था
१	जिल्ला समन्वय समिति जुम्ला
२	कृषि विकास कार्यालय जुम्ला
३	पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय जुम्ला
४	बागवानी अनुसंधान केन्द्र जुम्ला
५	कृषि अनुसंधान केन्द्र जुम्ला
६	डिभिजन बन कार्यालय जुम्ला
७	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालय जुम्ला
८	खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय जुम्ला
९	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय जुम्ला
१०	भू तथा जलाधार ब्यवस्था कार्यालय जुम्ला
११	जिल्लाका स्थानिय तहका कृषि तथा पशु सेवा शाखाहरु जुम्ला
१२	एग्रोभेट जुम्ला
१३	परियोजनामा सूचिकृत कृषक समूह/सहकारी/उद्यमी जुम्ला
१४	जिल्लामा भएका स्थानिय श्रोत कृषक जुम्ला

खण्ड - ख

२ परियोजना सम्बन्धी जानकारी

२.१ परियोजनाको परिचय

कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयनको सहयोगी परियोजनाको रुपमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने स्पष्ट मार्गचित्रका साथ कृषि उपजको उत्पादनका लागि आवश्यक प्रविधि तथा उत्पादन सामग्रीको व्यवस्था, बाली र वस्तु उत्पादनमा यान्त्रिकीकरण, प्रशोधन तथा बजारीकरणको लागि आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था लगायतका क्रियाकलाप मार्फत कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणको परिकल्पना सहित स्वदेशी सोच, स्वदेशी लगानी र आन्तरिक संस्थागत जनशक्तिबाट प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना आ.व. २०७३/७४ देखि आ.व. २०८२/८३ सम्म १० वर्ष अवधिको लागि लागू भएको छ। परियोजनाको कूल लागत १ खर्ब ३० अर्ब रुपैयाँ प्रक्षेपण गरिएको छ ।

कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रबाट कृषिजन्य उद्योगमा रुपान्तरित आधुनिक, व्यवसायिक, दिगो एवं आत्मनिर्भर कृषि क्षेत्रको विकास गर्ने सोचका साथ संचालन भएको यस परियोजनाको लक्ष्य समग्र मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरुको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत खाद्य पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषि औद्योगिकीकरण र दिगो आर्थिक अवसरहरु सृजना गरी राष्ट्रको समग्र विकासमा टेवा पुर्‍याउने रहेको छ।

२.२ सोच, लक्ष्य एवं उद्देश्य

सोचः

कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रबाट कृषिजन्य उद्योगमा रुपान्तरित आधुनिक, व्यवसायिक, दिगो एवं आत्मनिर्भर कृषि क्षेत्रको विकास गर्ने ।

लक्ष्यः

समग्र कृषि मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरुको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत खाद्य पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषि औद्योगिकरण उन्मुख दिगो आर्थिक अवसरहरु सृजना गरि राष्ट्रको समग्र विकासमा टेवा पुर्याउने ।

उद्देश्यहरुः

- प्रमुख कृषि उपजहरुको विशिष्टकृत क्षेत्रहरु निर्माण गर्ने
- निर्यात योग्य कृषिबस्तुहरुको मूल्यअभिवृद्धि गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- कृषि लाई सम्मानजनक नाफामुखी व्यवसायका रुपमा विकास गर्दै रोजगारीका अवसरहरु सृजना गर्ने,
- बहुसरोकारवाला निकायहरु बिचको कार्यमूलक समन्वय मार्फत प्रभावकारी सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने ।

२.३ परियोजनाका सम्भागहरु

(क) साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम

- कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुर्यानउने गरी पकेटमा समावेश गरिएका बाली वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,
- पकेट क्षेत्रमा कृषि उत्पादन सामग्री आपूर्ति तथा प्राविधिक सेवा प्रवाह गर्नु ।

(ख) व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (ब्लक) विकास कार्यक्रम

- कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुर्यादउने गरी ब्लकमा समावेश गरिएका बाली वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,
- ब्लक क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास तथा व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन गर्नु ।

(ग) व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम

- जोनमा समावेश गरिएका बाली/वस्तुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने,
- जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरुको स्थापना मार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने,
- जोन तथा आसपासका क्षेत्रहरुमा रोजगारी सृजना गर्ने ।

(घ) वृहत व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा औद्योगिक केन्द्र (सुपर जोन) विकास कार्यक्रम

- सुपरजोनमा समावेश गरिएका बाली/वस्तुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने,
- सुपरजोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रशोधन उद्योगहरुको स्थापना मार्फत कृषि औद्योगीकरणको आधारशिला तयार गर्ने,
- प्रयोगशाला सेवा तथा कृषि अनुसन्धान र अध्ययन संस्थानको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने
- सुपरजोन तथा आसपासका क्षेत्रहरुमा रोजगारी सृजना गर्ने

यी संभागहरुमा कृषि सामग्री आपूर्ती व्यवस्थापन, यान्त्रिकीकरण सहयोग, भौतिक पूर्वाधार सहयोग, अनुसन्धान-शिक्षा-प्रसार सुदृढीकरण सहयोग, कृषि आधुनिकीकरणका लागि विज्ञहरुको सेवा, कृषिजन्य उद्योगहरु स्थापना, प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान लगायतका कार्यक्रम सञ्चामलन गरिने परियोजना दस्तावेजमा उल्लेख भएको छ ।

२.४ परियोजना मार्फत कृषिको आधुनिकीकरण

पछिल्लो समय नेपालको समग्र कृषि क्षेत्रमा केही आधुनिकीकरणका संकेत र परिदृश्यहरु देखिएका छन्। उन्नत कृषि सामग्री तथा प्रविधिको प्रयोग, यान्त्रिकीकरण, बजारमा आधारित कृषि उपज उत्पादन तथा वितरण, कृषि फर्मको नाफा नोक्सानको हिसाब राख्ने प्रचलन आदिलाई कृषि क्षेत्रको समग्र आधुनिकीकरणका प्रारम्भिक संकेतको रुपमा लिन सकिन्छ । कृषि क्षेत्रमा बढ्दो निजी लगानी यसको अर्को संकेत हो । हाल

कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणको प्रक्रिया थालनी भएतापनि समग्र ग्रामीण कृषि अर्थतन्त्रलाई रुपान्तरण गर्ने गरी यो प्रक्रिया तीव्र र वाह्य परिवेश सापेक्ष हुन सकेको छैन। कृषि क्षेत्रको समग्र आधुनिकीकरणको प्रक्रियालाई तीव्र पार्न र बाह्य परिवेशसँग सामन्जस्यता ल्याउन आधुनिक कृषिका आयामहरुलाई समावेश गरी आधुनिकीकरण प्रक्रियाको थालनी गर्न प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वयन गरिएको छ ।

२.५ परियोजना संचालनको अवधारणा

- कृषियोग्य जमिनको चक्लाबन्दी
- बिशिष्टिकृत व्यवसायिकरण
- उन्नत प्रबिधि र गुणस्तरीय पुर्वाधार विकास
- अन्तराष्ट्रियरुपमा वजारमा प्रतिस्पर्धी कृषि र औद्योगीकरण
- उपलब्धीमा आधारित सहजिकरण (Smart Output based Facilitation)

२.६ परियोजना कार्यान्वयनमा सरोकारवालाहरुको भूमिका र जिम्मेवारी

परियोजना अन्तर्गतका सम्भागहरु; पकेट, ब्लक, जोन र सुपर जोन विकास कार्यक्रमहरु संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको समन्वय र सहकार्यमा सञ्चालन गरिन्छ। परियोजना अन्तर्गत सुपरजोन र जोन विकास कार्यक्रम प्रदेश सरकार एवं स्थानीय तहसँगको समन्वयमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइबाट सञ्चा्लन गरिन्छ। त्यसैगरी, ब्लक विकास कार्यक्रम परियोजना कार्यान्वयन एकाइ र स्थानीय तहसँगको समन्वयमा प्रदेश सरकार अन्तर्गतको कृषि/पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने जिल्लास्थित कार्यालयबाट सञ्चाीलन गरिन्छ। साथै, पकेट विकास कार्यक्रम परियोजना कार्यान्वयन एकाइ र प्रदेश सरकार अन्तर्गतको कृषि/पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने जिल्लास्थित कार्यालयको समन्वयमा सम्बन्धित स्थानीय तहबाट सञ्चाअलन गरिन्छ । पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोन विकास कार्यक्रम सञ्चा्लनमा विभिन्न निकायहरुको जिम्मेवारी देहाय बमोजिम छन् ।

२.६.१ संघीय निकाय एवं समितिको भूमिका

यस परियोजना कार्यान्वयनमा आवश्यक नीतिगत निर्णय तथा विभिन्न तहका सरकारी निकायहरुसँग आवश्यक समन्वयको लागि परियोजना निर्देशक समिति तथा परियोजना कार्यान्वयन समिति रहनेछ । परियोजनाको समग्र कार्यान्वयन एवं प्रशासनिक व्यवस्थापन परियोजना व्यवस्थापन एकाइ, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जोन प्राविधिक एकाइ लगायतका निकायहरुबाट गरिन्छ । संघीय मन्त्रालय, विभिन्न समिति तथा एकाइहरुको भूमिका तथा कार्यजिम्मेवारी देहाय बमोजिमका छन् ।

(क) कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

- परियोजना कार्यान्वयन निकायहरुलाई समग्र मार्गदर्शन गर्ने ।

- परियोजना संचालन एवं व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
- परियोजना कार्यान्वयनमा सरोकार राख्ने निकायहरु बीचमा समन्वय गर्ने ।
- कार्यान्वयनका लागि बजेट र जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने ।
- परियोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीति, रणनीति, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरुको तर्जुमा, परिमार्जन र स्वीकृत गर्ने ।
- परियोजना व्यवस्थापन एकाइ र अन्तर्गतका निकाय, सम्पादन गरिने क्रियाकलापहरु एवं अपेक्षित प्रतिफलहरुको अनुगमन, मुल्याङ्कन र प्रभाव अध्ययन गर्ने ।

(ख) कृषि/पशु सेवा /खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग

- बाली बस्तु सम्बद्ध नीति, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यक्रम एवं एबअपबनभ या उचबअतष्अभक तयारीमा सहजीकरण एवं समन्वय गर्ने।
- विभाग अन्तर्गतका बाली बस्तु सम्बद्ध राष्ट्रिय केन्द्र एवं फार्म केन्द्रहरुबाट परियोजना कार्यान्वयन एकाइलाई प्राविधिक पृष्ठपोषण गर्ने।
- परियोजनाका विभिन्न संभागहरुको अनुगमन एवं पृष्ठपोषण गर्ने।

(ग) परियोजना निर्देशक समिति

- परियोजनालाई नीतिगत मार्गदर्शन गर्ने।
- परियोजनासँग सम्बन्धित सम्पुर्ण सरोकारवाला निकायहरु र क्षेत्रहरु बीच कार्यमूलक समन्वय स्थापना गराउने।
- परियोजनाको नीतिगत अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने।
- परियोजनाको बजेट तथा कार्यक्रमको ढाँचा अनुमोदन गर्ने।
- परियोजनाको लागि आवश्यक निर्देशिका स्वीकृत गर्ने।

(घ) परियोजना कार्यान्वयन समिति

- परियोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने ।
- परियोजनाको लागि आवश्यक बजेट तथा कार्यक्रमहरु स्वीकृतिका लागि निर्देशक समितिमा सिफारिश गर्ने ।
- परियोजना संचालन सम्बन्धमा आवश्यक कार्यविधिहरु स्वीकृत गर्ने एवं निर्देशिकाहरु स्वीकृतिका लागि निर्देशक समिति समक्ष पेश गर्ने ।
- परियोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमनका लागि निर्देशक समितिबाट निर्देशन भए अनुसार व्यवस्था मिलाउने ।
- अन्तर निकाय समन्वयको लागि निर्देशक समितिबाट निर्देशन भए अनुसार व्यवस्था गर्ने ।

- परियोजना संचालनमा आइपरेका समस्याहरु समाधानका लागि निर्देशक समितिमा पेश गर्ने ।

(ङ) परियोजना व्यवस्थापन एकाइ

- परियोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीति, नियम र कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरुको तर्जुमा गरी परियोजना कार्यान्वयन समितिमा वा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- परियोजनाको समग्र कार्यान्वयनको व्यवस्थापन गर्ने ।
- परियोजनाको सबै तहका कर्मचारीहरुको प्रशासनिक व्यवस्थापन गर्ने ।
- परियोजना निर्देशक समिति र परियोजना कार्यान्वयन समितिको सचिवालयको रुपमा कार्य गर्ने।
- परियोजना कार्यान्वयन एकाइहरुलाई पृष्ठनपोषण, मार्गदर्शन गर्ने ।
- परियोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक निर्देशिका तथा कार्यविधिहरुको तर्जुमा तथा परिमार्जनको लागि आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने ।
- परियोजना कार्यान्वयन एकाइबाट प्राप्त जोन/सुपरजोन क्षेत्र विस्तारको प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने ।
- परियोजनाका अपेक्षित प्रतिफलहरुको अनुगमन, मुल्याङ्कन र प्रभाव अध्ययन गर्ने ।
- परियोजनाको सफल कार्यान्वयनका लागि कार्यमूलक समन्वयको व्यवस्था मिलाउने ।
- परियोजनाको समग्र प्रतिवेदन तयार गरी मासिक, त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक रुपमा कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयमा प्रतिवेदन गर्ने ।

(च) परियोजना कार्यान्वयन एकाइ

- जोन/सुपरजोन विकासका लागि तय भएका नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन गर्ने/गराउने।
- परियोजना कार्यान्वयनका लागि कृषि सहकारी, समुह र कृषि उद्यमीहरुको अभिमूखीकरण तथा क्षमता विकास गर्ने ।
- सम्बन्धित बालीको अनुसन्धान तथा विकास केन्द्रका रुपमा कार्य गर्ने तथा बाली विशेषको पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनसँगको अनुसन्धान प्रसार सेवा र कृषि शिक्षाको सम्बन्ध (Linkages) र पहुँच (Access) स्थापना गर्ने ।
- बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित निकायहरुबीच कार्यमूलक समन्वयको व्यवस्था मिलाउने ।
- जिल्ला स्थित कृषि/पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालयसँगको समन्वयमा वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।
- जोन/सुपरजोनमा भएका विद्यमान प्रविधि र पूर्वाधारहरुको अभिलेख तयार गर्ने ।
- जोन/सुपरजोन अन्तर्गतका कृषक समुह, कानुन बमोजिम दर्ता भएका कृषि उद्यमी तथा कृषि सहकारीहरुको विवरण अद्यावधिक गर्ने ।
- परियोजनको लक्ष्य र उद्देश्य हासिल गर्न सहयोगी कार्यक्रम सञ्चाजलन गर्ने।

- जोन/सुपरजोन अन्तर्गत सामूहिक खेती, सहकारी खेती, करार खेती र चक्लावन्दी खेती प्रवर्द्धन गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयन गर्ने ।
- जोन/सुपरजोन अन्तर्गत कृषि पूर्वाधारहरुको विकास गर्ने ।
- परियोजनाका सरोकारवालाहरु (स्थानीय तह, प्रदेश सरकार मातहतका निकाय, अनुसन्धान र कृषि फार्म केन्द्र) सँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
- परियोजनाको प्रगति नियमितरुपमा परियोजना व्यवस्थापन एकाइमा प्रतिवेदन गर्ने ।
- परियोजनाबाट तोकिएका परियोजना कार्यान्वयन एकाइले प्रदेश स्तरमा समन्वय र रिपोर्टिङको समेत कार्य गर्ने ।
- सम्भाब्यताको आधारमा जोन/सुपरजोनको क्षेत्र विस्तारको लागि परियोजना ब्यवस्थापन एकाइमा सिफारिस गर्ने ।
- सञ्चालित जोन र सुपरजोनको प्रोफाईल तयार गर्ने ।
- जिल्लामा सञ्चालित पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोन विकास कार्यक्रमको लागि क्षेत्र निर्धारण, कार्यक्रम तर्जुमा, अनुगमन, तथ्याङ्क व्यवस्थापनको लागि परियोजनको फोकल कार्यालयको रुपमा कार्य गर्ने ।

(छ) सुपरजोन प्राविधिक एकाइ

- सुपरजोन विकासका लागि तय भएका नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन गर्ने।
- परियोजना कार्यान्वयनका लागि कृषि सहकारी, समुह र कृषि उद्यमीहरुको अभिमुखीकरण तथा क्षमता विकास गर्ने ।
- सुपर जोन सञ्चालनको लागि उपभोक्ताहरुको सहयोगमा आन्तरिक व्यवस्थापन विधि (Code of Conduct) तयार गरी लागु गर्ने ।
- सम्बन्धित बाली/वस्तुको कृषि विकास केन्द्रका रुपमा कार्य गर्ने तथा बाली/वस्तु विशेषको पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनसँगको अनुसन्धान प्रसार सेवा र कृषि शिक्षाको सम्बन्ध (Linkages) र पहुँच (Access) स्थापना गर्ने ।
- कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित निकायहरुबीच कार्यमूलक समन्वयको व्यवस्था मिलाउने ।

(ज) जोन प्राविधिक एकाइ

- जोन विकासका लागि तय भएका नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन गर्ने।
- परियोजना कार्यान्वयनका लागि कृषि सहकारी, समुह र कृषि उद्यमीहरुको अभिमुखीकरण तथा क्षमता विकास गर्ने ।
- जोन सञ्चागलनको लागि उपभोक्ताहरुको सहयोगमा आन्तरिक व्यवस्थापन विधि (Code of Conduct) तयार गरी लागु गर्ने ।

- सम्बन्धित बाली/वस्तुको कृषि विकास केन्द्रका रुपमा कार्य गर्ने तथा बाली/वस्तु विशेषको पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनसँगको अनुसन्धान प्रसार सेवा र कृषि शिक्षाको सम्बन्ध (Linkages) र पहुँच (Access) स्थापना गर्ने ।
- कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित निकायहरुबीच कार्यमूलक समन्वयको व्यवस्था मिलाउने ।

२.७ जोन/सुपरजोन निर्माण प्रक्रिया

पकेट र ब्लक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित एउटै जिल्ला भित्रका पकेट र ब्लकको विस्तार भएर वा नजिकका पकेट र ब्लकहरु क्लष्टरमा एकिकृत भई बाली वस्तु विशेषको लागि तोकिएको क्षेत्रफल/संख्या को न्यूनतम आधार पुरा गरेमा त्यस्तो क्षेत्रलाई व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) को रुपमा स्तरोन्नती गर्न सकिनेछ। साथै प्रदेश र स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिएका बाली वस्तु विशेषका उत्पादन क्षेत्रहरुलाई समेत आवश्यकता र औचित्यको आधारमा जोनमा समावेश गर्न सकिनेछ। राष्ट्रिय प्राथमिकताको आधारमा प्रादेशिक एवं बाली वस्तुगत सन्तुलन कायम हुने गरी परियोजनाले तोकेको लक्ष्य अनुसारका जोनहरु विकास गरिनेछ ।

जोन विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित एउटै जिल्ला भित्रका जोनको विस्तार भएर वा नजिकका ब्लक र जोनहरु क्लष्टरमा एकिकृत भई बाली वस्तु विशेषको लागि तोकिएको क्षेत्रफल/संख्या को न्यूनतम मापदण्ड पुरा गरेमा त्यस्तो क्षेत्रलाई बृहत व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा औद्योगिक केन्द्र (सुपरजोन) को रुपमा स्तरोन्नती गर्न सकिनेछ। साथै, प्रदेश र स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिएका बाली वस्तु विशेषका उत्पादन क्षेत्रहरुलाई समेत आवश्यकता र औचित्यको आधारमा सुपरजोनमा समावेश गर्न सकिनेछ। राष्ट्रिय प्राथमिकताको आधारमा प्रादेशिक एवं बाली वस्तुगत सन्तुलन कायम हुने गरी परियोजनाले तोकेको लक्ष्य अनुसारका सुपरजोनहरु विकास गरिनेछ ।

२.८ जोन/सुपरजोन संचालन प्रक्रिया

(क) परियोजना कार्यान्वयन एकाइले जोन/सुपरजोन कार्यक्षेत्रभित्र रहेका ईच्छुक लक्षित समुदाय/वर्गलाई जोन/सुपरजोन विकास कार्यक्रम अन्तर्गत संचालन हुने विभिन्न कार्यक्रमहरुमा सहभागिताका लागि सूचिकृत गर्नेछ। परियोजना कार्यान्वयन एकाइले जोन/सुपरजोन अन्तर्गत संचालन हुने सम्पुर्ण कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक सूचना आह्वान गरी लक्षित समुदाय/वर्गबाट आवेदन माग गर्नेछ ।

(ख) जोन/सुपरजोन कार्यक्रममा सहभागी हुन इच्छुक लक्षित समुदाय/ वर्गले तोकेको बाली/ वस्तुमा आधारित रही निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(ग) जोन/सुपरजोन अन्तर्गत कार्यक्रम संचालनका लागि परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा प्राप्त हुन आएका आवेदनहरुको मूल्याङ्कनको लागि देहाय बमोजिमको प्राविधिक समिति रहनेछ। प्रमुख, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ - संयोजक
प्रमुख वा प्रतिनिधि, प्रदेशको जिल्ला स्थित कृषि/पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालय - सदस्य
कृषि/पशु सेवा अधिकृत/प्राविधिक, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ -सदस्य सचिव

(घ) प्राविधिक समितिले जोन/सुपरजोन सञ्चाकलन हुने सम्बन्धित स्थानीय तहको कृषि/पशु सेवा शाखा प्रमुख वा प्रतिनिधि, जोन/सुपरजोन संचालन समन्वय समितिको संयोजक वा प्रतिनिधि र अन्य २ जना पदाधिकारीहरुलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(ङ) तोकिएको जोन/सुपरजोन क्षेत्र भित्रबाट जोन/सुपरजोन कार्यक्रममा सहभागिताका लागि प्राप्त आवेदनहरुको अनुसूची-११ को आधारमा आवश्यकता अनुसार विस्तृतीकरण गरी प्राविधिक समितिले मूल्याङ्कन गर्नेछ।

(च) प्राविधिक समितिले आवश्यकता अनुसार स्थलगत प्रमाणिकरण गर्न सक्नेछ।

(छ) प्राविधिक समितिले कार्यक्रमको दोहोरोपन नपर्ने गरी प्राप्त आवेदनहरुको मूल्याङ्कन गरी प्राथमिकताक्रम तोकी स्वीकृतिका लागि परियोजना कार्यान्वयन एकाइ प्रमुख समक्ष पेश गर्नेछ।

(ज) परियोजना कार्यान्वयन एकाइ प्रमुखले जोन/सुपरजोन अन्तर्गत संचालन हुने अनुसूची-१८ बमोजिमका क्रियाकलापहरु संचालनको लागि कार्यालयमा सिफारिस गरिएका लक्षित समुदाय/वर्गको आवेदन स्वीकृत वा अस्वीकृत गर्न सक्नेछ।

(झ) परियोजना कार्यान्वयन एकाइले जोन/सुपरजोन विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन हुने क्रियाकलापको लागि लागत अनुमान, प्राविधिक स्पेशिफिकेशन र कार्यान्वयन कार्य योजना नियमानुसार स्वीकृत गर्नु पर्नेछ।

२.९ जोन/सुपरजोन संचालन समन्वय समितिको भुमिका तथा जिम्मेवारी

(अ) जोन/सुपरजोन क्षेत्रमा भएका विद्यमान प्रविधि र पूर्वाधारहरुको अभिलेख तयार गर्न सहयोग गर्ने र जोन/सुपरजोन संचालन अवधिको कार्ययोजना तयार गर्न परियोजना कार्यान्वयन एकाइलाई सहजीकरण गर्ने।

(आ) जोन/सुपरजोन अन्तर्गतका कृषक, कृषक समुह, कृषि सहकारी, उद्यमी, कानून बमोजिम दर्ता भएका कृषि सम्वन्धित कम्पनी वा फर्महरुको विवरण अद्यावधिक गर्न समन्वय गर्ने।

(इ) जोन/सुपरजोन क्षेत्रका कृषकहरुको माग संकलन गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा पेश गर्ने, प्रविधि प्रसार एवं उत्पादित बस्तुको बजारीकरण र उद्योगसँग जोडन सहजीकरण गर्ने।

(ई) जोन/सुपरजोन अन्तर्गत समूहिक खेती, सहकारी खेती, चक्लावन्दी खेती प्रवर्द्धन गर्न परियोजना कार्यान्वयन एकाइसँग समन्वय गर्ने।

(उ) परियोजना अन्तर्गत स्थापना गरिएका पूर्वाधारहरुको विकास प्रयोग र सम्बर्द्धनमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।

(ऊ)परियोजनाका सरोकारवालाहरुसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।

(ऋ) जोन/सुपरजोन क्षेत्र भित्र संचालन गरिने वार्षिक कार्यक्रमको सहभागितात्मक योजना तर्जुमाको लागि परियोजना कार्यान्वयन एकाइसँग समन्वय गर्ने ।

(ए) जोन/सुपरजोन विकास कार्यक्रमको अनुगमन एवं पृष्ठपोषणमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइलाइ सहजीकरण गर्ने ।

२.१० परियोजनाको दायित्व

- उन्नत कृषि प्रविधि तथा उत्पादन सामग्रीको व्यवस्था, वाली वस्तु उत्पादनमा यान्त्रिकरण, प्रशोधन तथा बजारीकरणको आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था जस्ता क्रियाकलाप मार्फत कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण गर्ने लक्ष्य हासिलका लागि कृषि विकास रणनीति (ADS) कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्यागउने ।
- नेपालको खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गराउन सहयोग पुर्यासउने ।
- कृषि क्षेत्रलाई यान्त्रीकरण गराउन सहयोग पुर्या उने ।
- निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीमा आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकरण गराउन सहयोग पुर्यालउने ।
- कृषि क्षेत्रमा आयात न्यूनीकरण तथा निर्यात प्रवर्द्धन गराउन सहयोग पुर्याउउने ।
- युवा जनशक्तिलाई कृषि पेशामा आकर्षित गराउन सहयोग पुर्यायउने ।
- जलवायु अनकुलन प्रविधिहरु विकास तथा विस्तारमा सहयोग पुर्यागउने ।
- कृषिमा आधारित उद्योगहरु स्थापना गर्न निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गराउन सहयोग पुर्यापउने।
- कृषि उत्पादनको माध्यमबाट ग्रामीण गरिबी न्यूनीकरण र शहरी क्षेत्रमा बसोबास गर्ने जनताहरुको लागि खाद्य तथा पोषणयुक्त कृषि उत्पादनको उपलब्धता सहज बनाउन सहयोग पुर्याउने ।

२.११ जोन/सुपरजोनको संख्या

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाको परियोजना कार्यान्वयन १० वर्षे अवधिभर १५००० पकेट, १५०० ब्लक, ३०० जोन र २१ सुपरजोन स्थापन गर्ने लक्ष्य राखेको छ।सोही अनुरुप पकेट विकास कार्यक्रम स्थानीय तहबाट तथा ब्लक विकास कार्यक्रम प्रदेश तहबाट संघीय सशर्त अनुदानको रुपमा कार्यान्वयन भईरहेको छ ।

२.१२ राष्ट्रिय प्राथमिकताका बाली/वस्तुहरु

आधारभूत खाद्यान्न मा आत्मनिर्भर हुने, पोषण सुरक्षामा टेवा पुर्यापउने, आयात प्रतिस्थापन गर्ने र तुलनात्मक लाभ भएका निर्यात गर्न सकिने आधारमा केही बाली वस्तुहरु राष्ट्रिय प्राथमिकताको बाली

वस्तुका रुपमा पहिचान भएका छन्। परियोजनाका संभागहरुः पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोन सञ्चालन गर्दा यी बाली वस्तुहरुमा मात्र सञ्चालन गरिनेछ। परियोजना अन्तर्गत सञ्चानलित पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनमा भौगोलिक सम्भाव्यता तथा राष्ट्रिय महत्वका अनुसूची-१ बमोजिमका बाली/वस्तुहरु छनौट गरिनेछ ।

२.१३ जिल्ला प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख बाली/वस्तुहरु

आधारभूत खाद्यान्निमा आत्मनिर्भरता गराउन सहयोग गर्ने, पोषण सुरक्षामा टेवा पुर्याउने, आयात प्रतिस्थापन गर्ने, तुलनात्मक लाभ भएका निर्यात गर्न सकिने बाली/वस्तुको रुपमा पहिचान भएका राष्ट्रिय प्राथमिकताका बाली/वस्तुलाई जिल्ला परियोजना कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन समितिबाट सिफारिस गरी परियोजना निर्देशक समितिबाट स्वीकृत भएका जिल्लाका प्राथमिकता प्राप्त बाली/बस्तुहरु तालिका ४ बमोजिम रहेका छन् ।

तालिकाः ४ जिल्ला प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख बाली/वस्तुहरु

क्र.स.	प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख बाली/वस्तुहरु	
	जुम्ला	कालिकोट
१	स्याउ/ओखर	स्याउ/ओखर
२	दलहन	आलु
३	आलु	सिमि
४	धान	बाखा/भेडा
५	भेडा/बाखा	तरकारी

खण्ड - ग

३. परियोजना कार्यान्वयन एकाइ,, जुम्ला सम्बन्धी जानकारी

नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको आ.व. २०७६/०७७ मा भएको निर्णयानुसार आ.व. २०७७/०७८ देखि जुम्ला र कालिकोट जिल्लाका परियोजना कार्यान्वयन एकाइ एकिकृत भई परि योजना कार्यान्वयन एकाइ जुम्ला अन्तर्गत नै जोन प्राविधिक एकाइ कालिकोट समेत रही दुबै जिल्लामा जोन/सुपरजोनका वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेका छन् । आ.व. २०७७/७८ सम्म परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत जुम्लामा स्याउ सुपरजोन र कालिकोट मा स्याउ जोन कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेकोमा आ.व. २०७८/७९ देखि परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत जुम्लामा र कालिकोटमा सिमि जोन कार्यक्रम थप गरि परियोजना कार्यान्वयन एकाइ जुम्ला अन्तर्गत १ वटा सुपर जोन र ३ वटा जोनको कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेको छ ।

तालिका: ५ परियोजनाको जोन/सुपरजोनमा परियोजना संचालन पूर्व र हालसम्म ढाकेको क्षेत्रफल उत्पादन तथा उत्पादकत्व

जोन/ सुपरजोन	स्थापना वर्ष	परियोजना पूर्वको क्षेत्रफल (हे)	परियोजना पूर्वको उत्पादकत्व (मे.ट/हे.)	जोन/ सुपरजोनले ०७९/८० सम्म ढाकेको क्षेत्रफल (हे.)	हालको उत्पादकत्व (मे.ट/हे.) ०७९/८०	कैफियत
स्याउ (जुम्ला)	०७३/ ७४	१५५७	७.०	४२५०	७.५	
सिमी (जुम्ला)	०७८/ ७९	४००	१.०	४६०	१.२	
स्याउ (कालिकोट)	०७५/७६	३३०		५३३		
सिमि (कालिकोट)	०७८/७९	३४०	१.०	३७६	१.२	

३.१ स्याउ सुपरजोन, जुम्ला

प्रधानमन्त्री कृषि आधनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत आ.व. २०७३/०७४ देखि २ वटा स्थानीय तहबाट स्याउ सुपरजोन कार्यक्रम शुरुवात भई आ.व. २०७९/०८० देखि जुम्ला जिल्लाका सबै स्थानिय निकायाहरुमा लक्षित गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भएको हो ।

३.१.१ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समिति

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले सुपरजोन विकास कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण र लाभग्राहीको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा सूचीकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरुको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९ सदस्यीय स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समिति गठन भएको हो । सुपरजोन सञ्चालन समन्वय समितिको विवरण तालिका ७ मा रहेको छ ।

तालिका: ७ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.स.	नामथर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	श्री सरोज शाही	संयोजक	चन्दननाथ न.पा.-५	९८४८३१९१२५	
२.	श्री काली बहादुर रावत	सदस्य	तातोपानी गा.पा.-७	९८४९७६७५७२	
३.	श्री लक्ष्य बहादुर बुढा	सदस्य	पातारासी गा.पा.-५	९८४९७६९९७५	
४.	श्री बल बहादुर खत्री	सदस्य	तातोपानी गा.पा.-४	९८६८०३८६४०	
५.	श्री रेवती रावल	सदस्य	तातोपानी गा.पा.-३	९८६०९०६८६१	
६.	श्री टिकालक्ष्मी न्यौपाने	सदस्य	चन्दननाथ न.पा.-१०	९८४८३०६८२६	
७.	श्री बलबहादुर भण्डारी	सदस्य	चन्दननाथ न.पा.-२	९८६८३२०६६०	
८.	श्री कमलराज गिरी	सदस्य	गुठीचौर गा.पा.-५	९८४९३५६२९१	
९.	श्री धनलक्ष्मी देवकोटा	सदस्य	गुठीचौर गा.पा.-४	९८४८३५६७८७	

३.१.२ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समितिले खेलेको भूमिका

सुपरजोन सञ्चालन समितिले सुपरजोन क्षेत्रमा प्रभावकारी कार्यक्रम संचालनको लागि खेलेको उल्लेखनीय भूमिका

- सुपरजोन क्षेत्रमा भएका विद्यमान प्रविधि र पूर्वाधारहरुको अभिलेख तयार गर्न सहयोग गर्ने र सुपरजोन सञ्चा लन अवधिको कार्ययोजना तयार गर्न परियोजना कार्यान्वयन एकाइलाई सहजीकरण गरेको ।
- सुपरजोन अन्तर्गतका कृषक, कृषक समुह, कृषि सहकारी, उद्यमी, कानून बमोजिम दर्ता भएका कृषि सम्बन्धित कम्पनी वा फर्महरुको विवरण अद्यावधिक गर्न समन्वय गरेको ।
- सुपर जोन क्षेत्रका कृषकहरुको माग संकलन गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा पेश गर्ने, प्रविधि प्रसार एवं उत्पादित वस्तुको बजारीकरण र उद्योगसँग जोड्न सहजीकरण गर्ने गरेको ।
- परियोजना अन्तर्गत स्थापना गरिएका पूर्वाधारहरुको विकास, प्रयोग र सम्बर्द्धनमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।
- परियोजनाका सरोकारवालाहरुसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने गरेको ।
- सुपरजोन क्षेत्र भित्र सञ्चारलन गरिने वार्षिक कार्यक्रमको सहभागितात्मक योजना तर्जुमाको लागि परियोजना कार्यान्वयन एकाइसँग समन्वय गर्ने गरेको ।
- सुपर जोन विकास कार्यक्रमको अनुगमन एवं पृष्ठपोषणमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइलाई सहजीकरण गर्ने गरेको ।

३.२ सिमि जोन जुम्लाको परिचय

आ.व. २०७८/०७९ देखि जुम्ला जिल्लामा सिमिको व्यवसायीक उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र विकास गर्नका लागि जिल्लाको १ वटा स्थानीय तहका २ वटा वडाहरुलाई कमाण्ड क्षेत्र मानेर ४०० हे.

क्षेत्रफललाई लक्षित गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भईरहेको छ। उक्त कमाण्ड क्षेत्रको क्षेत्रफल तथा जोन कार्यान्वयनमा रहेका वडाहरु तालिका ८ बमोजिम रहेको छ।

तालिकाः ८ सिमि जोन (जुम्ला) रहेको क्षेत्रको क्षेत्रफल तथा कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरु

क.स.	स्थानिय तह अन्तर्गतका वडाहरु	क्षेत्रफल (हे.)	कैफियत
१	तिला गा.पा.-१	२५०	तिला गा.पा.८ र ९ मा आ.व.२०८०/०८१बाट क्षेत्र बिस्तार थप हुने
२	तिला गा.पा.-२	२६०	
जम्मा		५१०	

३.२.१ सिमि जोन (जुम्ला) मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण

सिमि जोन (जुम्ला) मा आ.व. २०७८/०७९ मा १५ वटा समूह, सहकारी, फार्म तथा कम्पनीहरु सूचिकृत भएका छन्। जोनमा सूचिकृत भएका लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या तालिका ९ मा रहेको छ।

तालिकाः ९ सिमि जोन (जुम्ला) मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण

लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या				
समूह	सहकारी	फार्म	अन्य	जम्मा
१५	०	१२	०	२७

३.२.२ सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समिति

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले सिमि जोन विकास कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण तथा लाभग्राहीहरुको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा सूचीकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरुको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९ सदस्यीय सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समिति गठन भएको हो। सिमि जोन सञ्चालन समन्वय समितिको विवरण तालिका १० मा रहेको छ।

तालिकाः १० सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.सं.	नाम थर	पद	ठेगाना	समुह/उद्यमी को नाम	सम्पर्क नं.
१.	श्री अर्जुन बुढा	संयोजक	तिला गा.पा.-२	खुशियाली कृषक समूह	९८४५९१२१२५
२.	श्री सती रावत	सदस्य	तिला गा.पा.-२	महादेव कृषक समूह	९८४७६४२४१९
३.	श्री मुन बहादुर रावत	सदस्य	तिला गा.पा.-१	तारा कृषक समूह	९८४४८८०२२८
४.	श्री दन्तकला बुढा	सदस्य	तिला गा.पा.-१	प्रगतिशिल कृषक समूह	९८६८३८८५०८
५.	श्री पदमकली बुढा	सदस्य	तिला गा.पा.-१	सितानगर कृषक समूह	९८४२३४८६९०
६.	श्री सिता रावत	सदस्य	तिला गा.पा.-२	तारा कृषक समूह	९८६६२०३१६५
७.	श्री महेन्द्र बुढा	सदस्य	तिला गा.पा.-१	राराज्यूला फलफूल नर्सरी	९८६६१७७२४०
८.	श्रीजानकी रावत	सदस्य	तिला गा.पा.-२	स्मार्ट एग्रो फर्म	९८४९३५८७४४
९.	श्री नर रावत	सदस्य	तिला गा.पा.-२	पातीहाल्ला स्याउ तथा फ.बा.कृषक समूह	९८४२३६११६६

३.२.३ सिमि जोनको उद्देश्य

- ❖ कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुर्याउने गरी सिमि तथा सिमि बीउको क्षेत्र विस्तार, उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,
- ❖ जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरुको स्थापना मार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने
- ❖ जोन तथा आसपासका क्षेत्रहरुमा रोजगारीका अवसरहरु श्रृजना गर्ने

३.२.४सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरु

- ❖ जोन क्षेत्रमा प्राङ्गारिक मल, उन्नत बीउ विजन, जैविक विषादीहरु लगायतका उत्पादन सामग्रीहरुमा तोकिए बमोजिम अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने।
- ❖ सिमिको सहभागितात्मक व्यवसायिक उत्पादन प्रविधि प्रदर्शन संचालन, बजारीकरण, मूल्य श्रृंखला विकास लगायतका विविध पक्षहरु समेटिने गरी स्थलगत तालिम कार्यक्रम संचालन ।
- ❖ यान्त्रीकरण प्रवर्दनका लागि उत्पादन देखि बजारीकरणसम्म आवश्यक पर्ने सबै प्रकारका मेशिनरी औजार उपकरणको सेट सहितको सेवा उपलब्ध गराउन Custom Hiring Center स्थापनाका लागि पूंजीगत अनुदान उपलब्ध गराउने ।
- ❖ व्यवसायीकरणका लागि प्राथमिक प्रशोधन केन्द्र, गोदाम घर, ग्रेडिंग लगायतका उत्पादनोपरान्त आवश्यक पूर्वाधारहरु रहेको एक पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टर निर्माण गर्ने ।
- ❖ पूर्वाधार विकास सहयोग तर्फ सिंचाईकुलो मर्मत तथा सुधार, आवश्यक कृषि पूर्वाधारहरु (Community Seed Banks, Processing, Grading And Packaging Units, Marketing Infrastructures) लगायतमा सहयोग पुर्याउने।

३.३ स्याउ जोन कालिकोट

३.३.१ जिल्लाको परिचय

यो जिल्ला वि.स. २०३४ सालमा जुम्ला जिल्ला स्थित तिब्रिकोट गा.वि.स. विस्थापित भई बनेको हो । यस जिल्लाको हालको कालिका (मुग्राहा) गा.वि.स. स्थित कालिका गाउँमा कालिका भगवती मन्दिर रहेको र यो ठाउँ भुरे टाकुरे राजाहरुको कोट दरबार रहने किसिमको उच्च स्थानमा रहेको हुनाले सोही आधारमा जिल्लाको नाम कालिकोट रहन गएको भन्ने भनाई छ। सुरुमा मान्म गा.वि.स.-३ मान्म गाउँमा जिल्ला सदरमुकाम कायम गरिएको थियो भने वि.स.२०४० साल देखि सोही गा.वि.स.को बडा नं. ५ स्थित खाँडाचक्र डाँडामा सदरमुकाम कायम गरिएको हो। सुरुमा ३३ गा.वि.स. रहेको कालिकोट जिल्लाको उत्तर पश्चिमका साप्पाटा, जुकोट र बाई गा.वि.स.हरु वि.स.२०३८ सालमा बाजुरा जिल्लामा गाभिए पछि हाल यस जिल्लामा ३० वटा गा.वि.सहरु रहेकोमा हाल ३ नगरपालिका र ६ गाउँपालिका गरी ९ स्थानीय तह रहेका छन् ।

नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको निर्णयानुसार आ.व. २०७५/०७६ देखि कालिकोट जिल्लामा स्याउ जोन परियोजना कार्यान्वयन एकाइ कार्यान्वयनको शुरुवात भएको र आ.व. २०७५/०७६ देखि छुट्टै परियोजना कार्यान्वयन एकाईको रुपमा रहेको स्याउ जोन आ.व. २०७७/०७८ देखि परियोजना कार्यान्वयन एकाई, जुम्ला मातहतमा रही कालिकोटमा जोन प्राविधिक एकाई मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन हुदैं आएको छ ।

३.३.२ भौगोलिक अवस्था

यस जिल्लाको भू-भाग समुद्र सतहबाट लगभग ७३८ मिटर देखि ४७९० मिटर सम्मको उचाई मा फैलिएको छ। पूर्वी देशान्तर ८१°२८' देखि ८२°०२' सम्म र उत्तरी अक्षाशमा २९°०५' देखि २९°२८' सम्म फैलिएको यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १७४१ बर्ग कि.मि. अर्थात १,७८,०३० हेक्टर रहेको छ । यस जिल्लाको तापक्रम अधिकतम (औषत) १८.६० सेन्टीग्रेड र न्युनतम (औषत) ५.६० सेन्टीग्रेड रहने गरेको र बार्षिक औषत ७३० एम.एम. बर्षा हुने गर्दछ ।

३.३.३ कमाण्ड क्षेत्र तथा कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरु

आ.व.७५/७६ बाट कालिकोटको रासकोट नगरपालिको ९ वटा वडाहरुलाई कमाण्ड क्षेत्र मानेर घघण हे. क्षेत्रफललाई लक्षित गरी स्याउ सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भईरहेकोमा आ.व. ०७७/७८ देखि तिलागुफा नगरपालिकामा कार्य क्षेत्र बिस्तार भएको हो । उक्त कमाण्ड क्षेत्रको क्षेत्रफल तथा जोन कार्यान्वयनमा रहेका वडाहरु तालिका ११ बमोजिम रहेको छ ।

तालिका: ११ स्याउ जोनको कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरु

क्र.सं.	स्थानिय तह	जोन क्षेत्र रहेका वडाहरु
१	रासकोट नगरपालिका	वडा नं. १-९
२	तिलागुफा नगरपालिका	वडा नं. १-११
	जम्मा	२० वडा

३.३.४ स्याउ जोन कालिकोट मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण

स्याउ जोनमा आ.व. २०७८/०७९ सम्म २४८ वटा समूह, सहकारी, फार्म तथा कम्पनीहरु सूचिकृत भएका छन्।सुचिकृत भएका लाभग्राही संस्थाहरुमा समावेशिताको अवस्था तथा सुपरजोनमा सूचिकृत भएका लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या तालिका १२ मा रहेको छ ।

तालिका: १२ स्याउ जोन, कालिकोटमा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण

क्र.सं.	स्थानिय तह	संख्या				कैफियत
		समूह	सहकारी	उद्यमी	जम्मा	
१	रासकोट नगरपालिका	९०	८	९५	१९३	
२	तिलागुफा नगरपालिका	४३	९	३	५५	
	जम्मा	**१३३**	**१७**	**९८**	**२४८**	

३.४.५ स्याउ जोन संचालन समन्वय समिति

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले जोन विकास कार्यक्रम सञ्चाकलनमा सहजीकरण र लाभग्राहीको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा जोन स्थापनाका लागि सूचीकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरुको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९ सदस्यीय स्याउ जोन सञ्चालन समन्वय समिति गठन भएको हो । स्याउ जोन संचालन समन्वय समितिको विवरण तालिका-ञघ मा रहेको छ ।

तालिका: १३ स्याउ जोन संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.सं	नामथर	पद	ठेगाना	मोबाईल नं.
१.	श्री धनिलाल बराल	संयोजक	रास्कोट न.पा.-९	९८४८३१००३५
२.	श्री नयाँ महतारा	सदस्य	रास्कोट न.पा.-७	९८६८३८१९५३
३.	श्री विशाखर न्यौपाने	सदस्य	रास्कोट न.पा.-२	९८४८१९०२१०
४.	श्री सत्या बराल	सदस्य	रास्कोट न.पा.-४	९८४८३७५९२५
५.	श्री कल रोकाया	सदस्य	रास्कोट न.पा.-५	९८६८३१५२२२
६.	श्री रेशमा शाही	सदस्य	रास्कोट न.पा.-६	९८४८३०५८५३
७.	श्री रत्न प्रसाद धमला	सदस्य	रास्कोट न.पा.-८	९८६३१२२२६९
८.	श्री सुर्जा फडेरा	सदस्य	रास्कोट न.पा.-३	९८६८३१८०२७
९.	श्री गोरख बहादुर शाही	सदस्य	रास्कोट न.पा.-१	९८४१८१८६७२

३.४ सिमि जोन , कालिकोट को परिचय

आ.व. २०७८/०७९ देखि कालिकोट जिल्लामा सिमिको व्यवसायीक उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र विकास गर्नका लागि तिलागुफा नगरपालिका को १-४ वटा वडाहरुलाई कमाण्ड क्षेत्र मानेर ३४० हे. क्षेत्रफललाई लक्षित गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भईरहेको छ ।

३.४.१ सिमि जोन कालिकोटमा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण

सिमि जोनमा आ.व. २०७८/०७९ सम्म ११ वटा समूह, सहकारी, तथा फार्महरु सूचिकृत भएका छन् । सुचिकृत भएका लाभग्राही संस्थाहरुमा समावेशिताको अवस्था तथा सुपरजोनमा सूचिकृत भएका लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या तालिका १४ मा रहेको छ ।

तालिका: १४ सिमि कालिकोट मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण

लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या				
समूह	सहकारी	फार्म	अन्य	जम्मा
७	२	२	-	११

लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीहरुमा समावेशिताको अवस्था					
महिला	पुरुष	जनजाति	दलित	अन्य	यूवा
१६९	७५	-	४	२४०	१०५

३.४.२ सिमि जोनको उद्देश्य

- ❖ कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुर्याउने गरी सिमिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,
- ❖ जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरुको स्थापना मार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने
- ❖ जोन तथा आसपासका क्षेत्रहरुमा रोजगारीका अवसरहरु श्रृजना गर्ने

३.४.३ सिमि जोन संचालक समिति विवरण

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले सिमि जोन विकास कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण र लाभग्राहीको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा सूचीकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरुको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९ सदस्यीय सिमि जोन संचालन समन्वय समिति गठन भएको हो। सिमि जोन सञ्चालन समन्वय समितिको विवरण तालिका १५ मा रहेको छ।

तालिका: १५ सिमि जोन संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.सं.	नाम, थर	पद		ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	श्री मन बहादुर बुढा	संयोजक	भूमि कृषि स.स.लि.	तिलागुफा न.पा.-१, भिग्म	९८६४७३६४७१
२	श्री तुलसी कुमारी शाही	सदस्य	तिला कर्णाली फलफूल तथा तरकारी कृ.स.	तिलागुफा न.पा.-३, फोई	९८६४९४१०६९
३	श्री गोगन बहादुर शाही	सदस्य	सुन्दर त.तथा फलफूल समूह	तिलागुफा न.पा.-३, फोई	९८६८९७१०५४
४	श्री पुष्पा बोहोरा	सदस्य	महिला जागरण फलफूल तरकारी समूह	तिलागुफा न.पा.-२, रतडा	
५	श्री सर्मिला बोहोरा	सदस्य	वुडुका मष्टो फ.तथा कृषक समूह	तिलागुफा न.पा.-२, रतडा	९८४८१२१३१३
६	श्री शान्ती कुमारी बुढा	सदस्य	सुन्दर त.तथा फलफूल समूह	तिलागुफा न.पा.-१, बजेडी	९८६९०९८७८९
७	श्री राज कुमारी थापा	सदस्य	महिला उत्थान कृषि बचत ऋण स.स.लिं.	तिलागुफा न.पा.-२, रतडा	९८६८३०३०४१
८	श्री पार्वती शाही	सदस्य	वडिमालिका फलफूल तथा तरकारी कृ.स.	तिलागुफा न.पा.-४, राचुल्ली	९८४८०४१५६२
९	श्री विपना महतारा हमाल	सदस्य	चुली कर्णाली एग्रो प्रा.लि.	तिलागुफा न.पा.-३, फोई	९८६१६०५२८०

३.४.४ सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरु

- ❖ जोन क्षेत्रमा प्राङ्गारिक मल, उन्नत जात एवं जैविक विषादीहरु लगायतका उत्पादन सामग्रीहरुमा तोकिए बमोजिम अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने।
- ❖ सिमिको सहभागितात्मक व्यवसायीक प्रविधि प्रदर्शन, बजारीकरण, मूल्य श्रृंखला विकास लगायतका विविध पक्षहरु समेटिने गरी स्थलगत तालिम तथा कार्यक्रम संचालन।
- ❖ यान्त्रीकरण प्रवर्दनका लागि उत्पादन देखि बजारीकरणसम्म आवश्यक पर्ने सबै प्रकारका मेशिनरी औजार उपकरणको सेट सहितको सेवा उपलब्ध गराउन Custom Hiring Center स्थापनाका लागि पूंजीगत अनुदान उपलब्ध गराउने।
- ❖ व्यवसायीकरणका लागि प्राथमिक प्रशोधन केन्द्र, गोदाम घर, ग्रेडिंग लगायतका उत्पादनोपरान्त आवश्यक पूर्वाधारहरु रहेको एक पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टर निर्माण गर्ने।

- ❖ पूर्वाधार विकास सहयोग तर्फ सिंचाईकुलो मर्मत तथा सुधार, आवश्यक कृषि पूर्वाधारहरु (Processing, Grading And Packaging Units, Marketing Infrastructures, CAESC Infrastructure) लगायतमा सहयोग पुर्याउने ।

३.५ जनशक्ति विवरण

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत आ.व. २०७९/०८० मा परियोजना कार्यान्वयन एकाइको लागि स्थायी र करार गरी स्वीकृत दरबन्दी १५ जना सबै पदपूर्ति रहेको थियो ।

तालिकाः १६ जनशक्ति विवरण, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला

क.सं.	स्वीकृत पद/श्रेणी	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	पदपूर्ती	रिक्त दरबन्दी	कैफियत
१	रा.प.तृ.प्रा. (कृषि)	१	१	-	स्थायी
२	रा.प.तृ.प्रा. (कृषि)	१	१	-	करार
३	रा.प.अनं.प्र./द्वि.प्रा.	२	२	-	स्थायी
४	रा.प.अनं.प्र.प्र.	२	२	-	स्थायी
५	सव ओभरसियर	१	१	-	करार
६	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.(कृषि प्राविधिक)	४	४	-	करार
७	ह.स.चा.	१	१	-	करार
८	का.स.	३	३	-	करार
जम्मा		१५	१५	-	

स्थापना बर्ष देखि हाल सम्मका कार्यरत कार्यालय प्रमुखहरुको नामावली

क.सं.	कार्यालय प्रमुखहरुको नाम	ठेगाना	पद	कार्य अवधि	
				देखि	सम्म
१	श्री बिष्णु प्रसाद शर्मा	नवलपरासी पूर्व	ब.कृ.अ.	२०७३/१०/८	२०७४/५/२९
२	श्री टिकाराम शर्मा	चितवन	ब.कृ.अ.	२०७४/५/३०	२०७६/४/१०
३	श्री जोगेन्द्र कान्दु	रुपन्देही	नि.ब.कृ.अ.	२०७६/४/१२	२०७६/८/१५
४	श्री नवराज भण्डारी	गुल्मी	ब.कृ.अ.	२०७६/८/१६	२०७८/१/१३
५	श्री गंगा कुमारी पोखरेल	नवलपरासी पूर्व	कार्यालय प्रमुख	२०७८/१/१४	२०७९/५/२२
६	श्री जोगेन्द्र कान्दु	रुपन्देही	कार्यालय प्रमुख	२०७९/५/३१	२०७९/९/१९
७	श्री खेम राज शाही	जुम्ला	नि.ब.कृ.अ	२०७९/९/२०	हाल सम्म

खण्ड - घ

४ वार्षिक प्रगति विवरण

४.१ वार्षिक भारित तथा वित्तिय प्रगति विवरण

आ.व.२०७९/०८० मा परियोजनाको पूँजीगत कार्यक्रमको भारित प्रगति ६.४० प्रतिशत र चालु कार्यक्रमको भारित प्रगति ८७.६३ प्रतिशत गरी समग्र वार्षिक कार्यक्रमको भारित प्रगति ९४.०३ प्रतिशत रहेको छ भने परियोजनाको पूँजीगत तर्फको वित्तिय प्रगति ७९.७९ प्रतिशत र चालु तर्फको वित्तिय प्रगति ८८.१८ गरी समग्र वित्तिय प्रगति ८३.९८ प्रतिशत रहेको छ । यस अवधिमा खर्च भएको बजेटबाट विभिन्न प्रकृतिका चालु क्रियाकलाप एवं पुंजीगत प्रकृतिका क्रियाकलापहरु संचालन भई सम्पन्न भएका छन । वार्षिक अवधि भरमा मुख्य गरी १ वटा स्याउको पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टरको स्थापना भई ग्रेडिङ्ग एवं प्याकेजिङ्ग सहित गुणस्तरीय स्याउ बजारिकरणमा सहजीकरण भएको छ। हाल जिल्ला भर ४९ हेक्टरमा क्षेत्रफलमा उच्च घनत्वका स्याउ बगैचा अनुमानित (१४७००० वटा फुजी, गाला र गोल्डेन जातका स्याउ), र जिल्लाभर सबै जातको स्याउ बगैचा ४५०० हेक्टर मा स्थापन भएको छ ।

प्रगति स्थिति चित्र नं. ३ तथा अनुसूची २ अनुसार रहेको छ ।

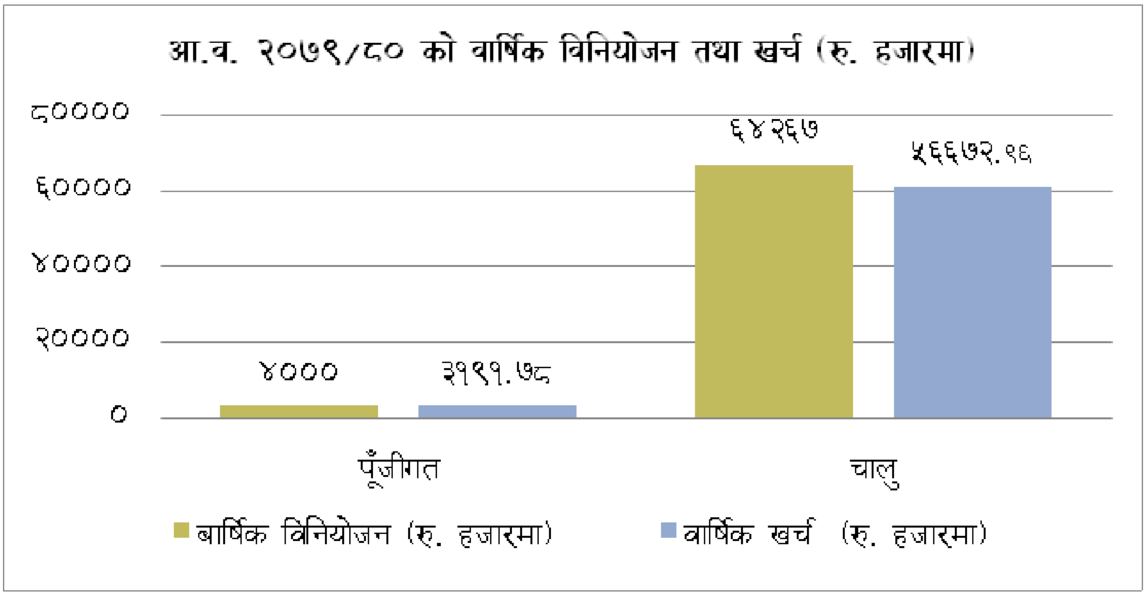

कुल बजेट रु. ६८२६७ खर्च बजेट रु. ५९८६३ खर्च प्रतिशत ८७.६९

चित्र नं. ५: आ.व. २०७९/८० को वार्षिक विनियोजन तथा खर्च (रु. हजारमा)

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्लाको आ.व. २०७९/८० को कार्यक्रमलाई पूँजीगत तर्फ रु. ४०,००००० र चालु तर्फ रु. ६,४२,६७,००० गरी जम्मा रु. ६,८२,६७,००० बजेट विनियोजन भएकोमा पूँजीगत तर्फ रु. ३१९१७८० र चालु तर्फ रु. ५६६७२९६० खर्च भई जम्मा खर्च रु. ५,९८,६४,००० हुन आएको छ।

४.२ परियोजनाबाट लाभान्वितहरुको विवरण

आ.व. २०७९/०८० मा परियोजना अन्तर्गत जोन/सुपरजोन तथा अन्य कार्यक्रमहरुबाट ४१९१ जना लाभान्वित भएका थिए जसमा २१७५ महिला तथा २०७६ युवाहरु कार्यक्रमबाट लाभान्वित रहेका छन्।

तालिका: १७ परियोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या

जोन/सुपर जोन	आ.व.२०७९/८० सम्म सूचिकृत लाभग्राही संख्या				आ.व. २०७९/८० को कार्यक्रबाट लाभान्वीत (संख्या)							
	कृषक समुह	कृषि सहकारी	उद्यमी	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	युवा	कूल जम्मा
स्याउ सुपरजोन	३११	३२	५६४	९०७	१५९३	१५७३	३१६६	३३५	१७५	२६२०	३५	३१६६
सिमि जोन (जुम्ला)	२३		४	२७	१७२	१६०	३३२			३१६	१६	३३२
स्याउ जोन कालिकोट	१३३	१७	९८	२४८	२२८	२०९	४३७			४००	३७	४३७
सिमि जोन कालिकोट	७	२	२	११	१२२	१३४	२५६				२८	२५६
जम्मा	४७४	५१	६६८	११९३	२१७५	२०७६	४१९१	३३५	१७५	३३३६	११६	४१९१

४.३ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रम तथा उपलब्धीहरु

परियोजनाले जोन/सुपरजोन क्षेत्र भित्र विभिन्न क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरेको थियो।परियोजाबाट संचालन भएका क्रियाकलापहरुबाट यस क्षेत्रमा उल्लेख्य उपलब्धीहरु हाँसिल भएको पाईएको छ। आ.व. २०७९/०८० मा परियोजनाबाट सम्पन्न भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रम तथा उपलब्धीहरु तपसिल बमोजिम रहेका छन्।

१. चक्लाबन्दीमा आधारित खेती मार्फत उत्पादन बृद्धिका लागि सहयोग

आ.व. २०७८/०७९ को कार्यक्रमबाट ८ स्थानमा स्याउ बालीमा चक्लाबन्दी संन्चालन गरिएको थियो। जसमा १, नदैदेवी कृषि पशुपन्छी कृषि समुह तातोपानी ९ मछालदेउमा ९ हेक्टर, २, सुन्दरखर्क फलफूल

कृषक समुह तातोपानी गा पा १ राँका ९ हेक्टर, ३, हिमालय पर्माकल्चर सहकारी संस्था लि. सिजा गा.पा. १ जाँच ६ हेक्टर, ४, रेशम कृषि फर्म कनकासुन्दरी गा.पा. ४ ६ हेक्टर, ५, सुर्यदय कृषि सहकारी संस्था तिला गा पा ९ राँसा ११ हेक्टर, ६, गणेश स्याउ खेती कृषक समुह गुठिचौर ५ देपालगाँउ ७ हेक्टर, ७, चाखुरे बहुउद्येश्यीय सहकारी संस्था गुठिचौर १ मनिसाँगु ६ हेक्टर, ८, बडादेव फलफूल कृषक समुह तिला गा पा ६घोडे ७ हेक्ठर बगैचा स्थापना भएको छ जसले गर्दा आगामी आ.व. आ.व.हरुमा स्याउ उत्पादन बृद्धि भई बजारिकरण गर्न सकिने छ ।

२. पोष्ट हार्भेष्ट क्षेती न्यूनिकरण

उत्पादित स्याउको बजारीकरणमा सहयोग पुग्ने उद्देश्यले स्याउको संकलन ग्रेडिङ्ग, लेबलिङ् तथा प्याकेजिङ गर्न बिचिन्न स्थानहरुमा स्थलगत उक्त कार्यमा सहजिकरण गरीएको र जसले गर्दा लागत न्यूनिकरण भई उत्पादित स्याउको गुणस्तरयुक्त बजारिकरणका लागि सहज हुने ।

३. सिचाई पूर्वाधार निर्माण

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्लाको द्ध वटै जोनमा सिंचाई पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रमद्धारा ३३ वटा समूह/सहकारी/उद्यमी मार्फत करीब ५५.३ हे.मा थप सिँचाई क्षेत्र विस्तार भएको छ ।

४. प्राविधिक शिक्षालयको साझेदारीमा व्यवसायिक उत्पादन कार्यक्रम

उद्यमशीलता विकास, भविष्यमा दक्ष प्राविधिक उत्पादन गर्ने एवं व्यवसायी बनाई रोजगारी श्रृजना गर्ने उद्देश्य अनुरुप प्राविधिक शिक्षालयको साझेदारीमा व्यवसायिक उत्पादन कार्यक्रम चन्दननाथ नमूना उच्च मा.बि., चन्दननाथ न.पा.-द्ध तरकारी खेतीको लागि ट्टण्ण बर्ग मी. को ज्ञ वटा फलामे टनेल हाउस निर्माण भई अध्ययनरत छात्रा/छात्रहरु लाई प्राविधिक शिप ज्ञानमा निरन्तरता दिईएको ।

५. स्याउ क्षेत्र बिस्तार

जुम्ला जिल्लाको चन्दननाथ नगरपालिका, तातोपानी, गुठीचौर, पातारासी, कनकासुन्दरी,सिजा, हिमा, तिला, तिलागुफा गा पा कालिकोट, राष्कोट न. पा. कालिकोट ७६ हेक्टर स्याउको क्षेत्रफल विस्तार भएको छ ।

६. ओखर क्षेत्र बिस्तार

७. जुम्ला जिल्लाको चन्दननाथ नगरपालिका, तातोपानी, गुठीचौर, पातारासी, कनकासुन्दरी,सिजा, हिमा, तिला, तिलागुफा गा पा कालिकोट, राष्कोट न. पा. कालिकोट ४३ हेक्टर स्याउको क्षेत्रफल विस्तार भएको छ ।

८. उच्च घनत्वको स्याउ बगैचाको क्षेत्रफल विस्तार

यस जिल्लाका चन्दननाथ न.पा., तातोपानी गा.पा., गुठीचौर गा.पा., पातारासी गा.पा. जुम्ला र तिलागुफा न.पा. कालिकोट का विभिन्न स्थानमा गरी जम्मा ६.५ हेक्टरमा क्षेत्रफलमा (१९५०० वटा बिरुवा) स्याउका उच्च घनत्व जातका बगैचा स्थापना भएको ।

९. जोन/सुपरजोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकरण सहयोग

आ.व.२०७९/०८० मा ५८ वटा समुह/सहकारी/उधमी हरुलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा मिनिटिलर वितरण भई कृषि यान्त्रीकीकरणमा टेवा पुगेको छ ।

१०. स्थानीय तहसंगको समन्वयमा नर्सरी श्रोत केन्द्र स्थापना/सुदृढीकरण

स्थानिय नर्सरीलाई सुदृढिकरण गरी गुणस्तरीय बेर्ना उत्पादन गर्ने उद्देश्यले ६ वटा नर्सरीहरुलाई घेराबार तथा अन्य सामग्रीमा सहयोग भई उक्त नर्सरीहरुबाट स्याउ/ओखर उद्यमीहरुले सहज तरिकाले बेर्ना प्राप्त गर्न सकेका छन् ।

खण्ड - ङ

५. विविध

५.१ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण

आ.व. ०७९/८० मा परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण

तालिकाः ज्ञड परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण ।

क्र.स.	कामको विवरण	साझेदारी संस्था	उपलब्धि
१	चक्लाबन्दीमा आधारित खेती मार्फत उत्पादन बृद्धिका लागि पूँजिगत सहयोग (Land consolidation/ Crop consolidation/यन्त्र मैत्री गहा सुधार)	८ स्थानमा स्याउ बालीमा चक्लाबन्दी संन्चालन गरिएको थियो। जसमा १ , नदैदेवी कृषि पशुपन्छी कृषि समुह तातोपानी ९ , सुन्दरखर्क फलफूल कृषक समुह तातोपानी गा पा १ राँका , हिमालय पर्माकल्चर सहकारी संस्था लि. सिजा गा पा १,रेशम कृषि फर्म कनकासुन्दरी गा पा ४ , सुर्यदय कृषि सहकारी संस्था तिला गा पा ९ राँसा , गणेश स्याउ खेती कृषक समुह गुठिचौर ५ देपालगाँउ, चाखुरे बहुउद्धेश्यीय सहकारी संस्था गुठिचौर १ मनिसाँगु , बडादेव फलफूल कृषक समुह तिला गा पा ६घोडे	आगामी आ.व.हरुमा स्याउको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि हुने ।
२	ग्रेडिङ मेसिन स्थापना तथा जडान	आखे कृषि पर्यटन तथा अनुसन्धान उधोग चन्दननाथ न पा ५ जुम्ला	उत्पादित स्याउको संकलन ग्रेडिङ्ग, लेबलिङ् तथा प्याकेजिङ गरी लागत न्यूनिकरण भई उत्पादित स्याउको बजारिकरणका हुने।

५.२ कृषि यान्त्रिकीकरण सहयोग

कृषिमा आधुनिकीकरण ल्याउन, बिरुवा/बाली लगाउने देखि बजारीकरणसम्मका विभिन्न कार्यहरुमा विविध कृषि यन्त्रहरु प्रयोग गर्न सकिन्छ जसले कृषि कर्मलाई सहजीकरण गर्नुका सथै उत्पादन लागत घटाउन पनि ठुलो भुमिका खेलेको हुन्छ। परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्लाबाट स्याउ सुपरजोन, सिमि जोन मा कृषिमा यान्त्रीकरण प्रवर्द्धनका लागि उत्पादनदेखि बजारीकरणसम्म आवश्यक पर्ने सबै प्रकारका मेशिनरी औजार उपकरणको सेट सहितको सेवा उपलब्ध गराउनका लागि सूचिकृत समूह/सहकारी/उद्यमीहरु मार्फत कृषि यन्त्र मिनिटिलर ५८ वटा ५० प्रतिशत अनुदानमा उपलब्ध गराइएको थियो ।

४.३ कृषि स्नातक इन्टर्न

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला मार्फत कृषि स्नातक विषय अध्ययनरत कृषि तथा वन विश्व विद्यालय तथा मातावतका निकायबाट कुल सुपरजोन र जोन जुम्ला कालिकोटमा ८ जना विद्यार्थीहरुलाई विभिन्न विधामा व्यावहारिक ज्ञान दिलाउने उद्देश्यले ६ महिनाको लागि खटाइएको थियो। सो अवधिमा विद्यार्थीहरुले स्थलगत अध्ययन गरि कृषकहरुको समस्या पहिचान गरी सोको अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्लालाई समाधानमुलक नतिजा सिफरिस गरेका छन् ।

खण्ड - च

६. जोन/सुपरजोनको विश्लेषण (SWOT Analysis)

६.१ सबल पक्ष

(विद्यमान रहेका राम्रा पक्षहरु जसलाई पुरा सदुपयोग गर्नु पर्दछ)

- संस्थागत विकासको लागि अनुसन्धान, विकास र प्रसार आदि,
- कृषकहरु व्यावसायीकरण तर्फ उन्मुख,
- उच्च घनत्वमा बगैचा स्थापना प्रति क्रमिकरुपले उद्यमीहरुमा उत्साह तथा चाहाना बढेको
- उत्पादकत्व बृद्धिका लागि बगैचा व्यवस्थापनमा क्रमिकरुपले जनचेतना बढेको, बगैचा व्यवस्थापन गर्न कृषकहरु उत्साहित
- विभिन्न समयमा पाक्ने स्याउको जात (छिटो, मध्यम तथा ढिलो) को विकास भएको
- गुणस्तरीय विरुवा उत्पादनको थालनी (स्क्रिन हाउस, माउ बोट व्यवस्थापन आदी)
- संघीय तथा प्रादेशिक राजधानी सँग सडक संजाल जोडिएको,
- दक्ष कृषि प्राबिधिकहरुको उत्पादन,
- सिचाईको लागि साना सिँचाई/सौर्य सिचाई/लिफ्ट सिचाई मार्फत सक्दो प्रयास भैरहेको।

६.२ दुर्वल पक्ष

(कमि भएका कुराहरु जुन सुधार्न सकिन्छ)

- गुणस्तरीय बिरुवा, मल, जैविक बिषादी र अन्य उत्पादन सामग्रीहरुको भरपर्दो श्रोतको कमी,
- बगैचा व्यवस्थापनमा ध्यान कम, चेतनाको कमी
- गुणस्तरीय फल उत्पादन र गुणस्तर कायम राख्ने प्रविधिहरुको कमी
- स्याउ उत्पादनको लागि प्राङ्गरिक प्रविधि प्रयाप्त नहुनु
- प्राङ्गारिक प्रमाणिकरणको व्यवस्था कमजोर
- प्रसोधन सम्बन्धी उद्योगहरु प्रयाप्त नहुनु
- बगैचाहरु छरिएर रहेको अवस्था,
- सम्पुर्ण क्षेत्रमा प्राविधिक सेवा पुर्याउन नसकिएको,
- कमजोर संस्थागत अग्रसरता,
- कम प्रभावकारी बिमा स्किम,
- कमजोर बजार प्रणाली,
- परम्परागत खेती प्रणाली

६.३ अवसर

(हाम्रो अधिनमा नरहेका राम्रा कुराहरु जसलाई उपयोग गर्न सकिन्छ)

- गुणस्तरीय विरुवा र अन्य उत्पादन सामग्रीहरु भरपर्दो श्रोतको कमी
- गुणस्तरीय स्याउ उत्पादनको लागि बिशिष्ट हावापानी सहितको उपयुक्त क्षेत्र,
- भण्डारण पुर्वाधारको कमी
- अर्गानिक उत्पादनको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा बजार
- पोषण प्रतिको चेतनामा बृद्धि र माग बृद्धि सँग कृषकको फार्म गेट मूल्य क्रमशः बढ्दो,
- व्यवसायीक खेती प्रबर्द्धनको लागि बढ्दो सरकारी चासो,
- स्थानीय तहको लगानीको अवसर,
- कृषि, पर्यटन र रोजगारीको अवसरको श्रृजना,
- ढुवानीको लागि सडक संजालको विकास,
- स्याउ खेती अन्य बालीको तुलनामा बढी नाफामूलक

६.४ चुनौती

(हाम्रो अधिनमा नरहेका पक्षहरु तर हामीले जसलाई सामना गर्नु पर्दछ)

- जलवायु परिवर्तन,
- दक्ष युवाहरुको विदेश पलायन कृषि पेशा प्रति आकर्शित हुन नसक्नु
- विभिन्न रोग तथा किराको समस्या,
- हिउँ, असिना तथा दैवी प्रकोप,
- बजार मूल्यमा हुने उतारचढाव,
- विदेश निर्यात गर्ने व्यवस्था सहज र सरल नभएको,
- जमीनको खण्डिकरण,
- छाडा पशु तथा चोरीको डर

खण्ड - छ

७. आगामी बाटो (Summary and Ways Forward)

७.१ सारांश/संक्षेप (Summary)

नेपालमा स्याउ खेती उत्पादनको हिसाबले पहिलो स्थान जुम्लालाई छ । यहाँको कृषि प्रणाली यद्दापि निर्वाहमुखीनै छ, तर प्राङ्गारिक अवस्थामा छ।परियोजना कार्यान्वयन एकाइ अन्तर्गतका जुम्ला र कालिकोट जिल्ला स्याउ, ओखर, दलहन बाली, आलु, प्याज एवं गाजरको बीजबृद्धि आदिको गुणस्तरीय उत्पादनको लागि बिशिष्ट हावापानी सहितको उपयुक्त क्षेत्र रहेको छ । यसै तथ्यलाई मध्यनजर गर्दा भौगोलिक, जलवायु, पर्यावरण स्थिति, तुलानात्मक लाभको आधारमा हेर्दा स्याउ उत्पादनकोलागि अत्यन्त सम्भावना भएको देखिन्छ। फलफूल प्रति आम नेपालीहरुको बढदो चाहना तथा जनसंख्या बृद्धिका कारण बर्षेनी स्याउको माग बढदो क्रममा रहेको छ। बढदो मागको तुलनामा स्वदेशी उत्पादन कम रहेकोले ठुलो मात्रामा बिदेशी उत्पादनमा भर पर्नु परेको छ । उपयुक्त हावापानी, श्रम र यथेष्ट बजारको उपलब्धताको बावजुद पनि नेपाल स्याउमा आत्मनिर्भर हुन सकेको छैन । जुम्लामा स्याउ उत्पादनको लागि प्रशस्त क्षेत्रफल उपलब्ध रहेको साथै भावी दिनहरुमा क्षेत्र विस्तारको सम्भावना रहेको हुँदा स्याउको उत्पादकत्व बढाउन, गुणस्तर बढाउन, स्याउको आयात प्रतिस्थापनमा सहयोग गर्न, स्याउ खेतीमा आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र औद्योगिकरण गर्न सकिन्छ। जिल्लामा स्याउखेती गर्ने शिलशिलामा सिचाई, यातायात, कीराको प्रकोप बिशेषगरी भुवादार लाही, कत्ले किरा, गबारो, बोक्रा खुइलिने, छाडा पशुको समस्या, तारबारको समस्या, ढुवानी, बजारीकरण र देखा पर्ने रोगकिरा नियन्त्रणका लागि फाटफुट रुपमा जैविक बिषादी मात्र प्रयोग आदि समस्याका रुपमा रहेका छन । पछिल्लो अवस्थामा भारत, चिन तथा अन्य मूलुकबाट आयातित स्याउ लाई केही मात्रा आयात प्रतिस्थापनमा सहयोग पुगेको र अहिले स्याउ उपभोग गर्न उपभोक्ताहरुलाई सहज भईरहेको अवस्थामा अझै विकसित मुलुकमा जस्तै ताजा स्याउलाई स्वस्थकर तरिकाले प्रशोधन गरी प्याकेजिङ्ग गरिएको स्याउलाई आम उपभोक्ताहरुमा पुर्याउन जनचेतना तथा पहलकदमी सबै सरोकारवालाहरुले लिनु जरुरी देखिन्छ। परियोजना कार्यक्षेत्र भित्र कार्यक्रम संचालन गर्ने शिलशिलामा सिंचाई, प्राङ्गारिक मलको उपलब्धता यातायात, रोग/कीराको प्रकोप, बजारीकरण आदि समस्याका रुपमा रहेका छन। स्याउ/ओखर लगायत अन्य बाली उत्पादनको लागि प्रशस्त क्षेत्रफल उपलब्ध रहेको साथै भावी दिनहरुमा स्याउ/ओखर बालीमा आधुनिकीकरणको सम्भावना रहेको हुँदा यसको उत्पादकत्व र गुणस्तर बढाउन, आयात प्रतिस्थापन गर्न, स्याउ/ओखर बालीमा आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र औद्योगिकरण गर्न सकिन्छ ।

७.२ आगामी बाटो (Ways Forward: Guideline for planning of future programmes)

- उत्पादन निर्वाहमुखी होइन ब्यवसायमूलक हुनुपर्ने,
- गुणस्तरीय बिरुवा उत्पादन गर्ने नर्सरी स्थापना तथा ब्यवस्थापनमा सुधार,
- ब्यापकरुपमा उत्पादन क्षेत्र बिस्तार,

- उत्पादन प्रणालीमा सुधार तथा बैज्ञानिक प्रबिधिमा जोड,
- उत्पादनोपरान्त प्रबिधि, बजारीकरण तथा भण्डारण प्रणालीमा सुधार,
- बगैचा व्यवस्थापन (मलखाद, सिचाई, जैविक बिषादी, गोडमेलमा सुधार),
- स्याउको गुणस्तरमा सुधार,
- यातायात तथा कृषि सडकमा पहुँच।
- उत्पादन सामग्रीको समयमा उपलब्धता,
- दक्ष प्राबिधिक जनशक्तिको उपलब्धता तथा समयसापेक्ष क्षमता विकास कार्यक्रमको आवश्यकता,
- बर्षेनी फल्ने स्पर टाइपका स्याउका जातहरुको उपलब्धता,
- ठूला सिंचाई पूर्वाधार, लिफ्ट सिचाई तथा कृषि सडकमा पहुँच ।

अनुसूचि : १ राष्ट्रिय महत्वका प्राथमिकता प्रदत्त बाली/वस्तुहरु

(१) धान
(२) मकै
(३) गहुँ
(४) तरकारी
(५) आलु
(६) सुन्तलाजात फलफूल
(७) स्याउ
(८) आँप
(९) केरा
(१०) दुध (गाई, भैसी)
(११) स्याउ
(१२) मासु (बाखा, बंगुर)
(१३) निर्यात प्रवर्द्धन बाली (कफी अलैची, अदुवा, बेसार)
(१४) दलहन/तेलहन बाली
(१५) मौरी

नोटः परियोजनाका सम्भागहरु संचालन गर्दा यी बाली/वस्तुलाई प्राथमिकतामा राखी संचालन गरिनेछ ।

अनुसूचिः २ परियोजनाको शुरु वर्ष देखि हालसम्मको बजेट बिनियोजन र खर्चको विवरण (रु. लाखमा)

संभाग	आ.व. ०७३/७४		आ. व. ०७४/७५		आ. व. ०७५/७६		आ. व. ०७६/७७		आ. व. ०७७/७८		आ. व. ०७८/७९		आ. व. ०७९/८०		जम्मा	
	बिनियोजन	खर्च	बिनियोजन	खर्च	बिनियोजन	खर्च	बिनियोजन	खर्च	बिनियोजन	खर्च	बिनियोजन	खर्च	बिनियोजन	खर्च	बिनियोजन	खर्च
प.का.ए.	४८२.३७	३१०.५७	५१७.११	४३९.६४	३०५.८१	२४५.२३	४२०.०४	३४७.३७	६९८.९	६४१.१७	७०४.३५	६४१.६१	६८२.६७	५९८.६४	३८११.२५	३२२४.२३
जोन स्याउ कालिकोट	०	०	०	०	८५.२५	६०.६९७९८	२०६.७५	१६१.५३	०	०	०	०.००	०	०		
जम्मा	४८२.३७	३१०.५६७	५१७.११	४३९.६४	३९१.०६	३०५.९२३	६२६.७९	५०८.९	६९८.९	६४१.१६९	७०४.३५	६४१.६१३	६८२.६७	५९८.६४		
खर्चको प्रतिशत	६४.३८		८५.०२		७८.२३		८१.१९		९१.७४		९१.०९		८७.६९		७ बर्षको औषत ८४.५९	

अनुसूचिः ३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रवाह भएको अनुदानको विवरण रु. ५०,०००/- भन्दा माथि

क.स	परियोजना कार्यान्वयन एकाइ	कार्यक्रमको नाम	अनुदानग्राहीसमुह/सहकारी/उद्यमीको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.	अनुदानको उद्देश्य	वाली/पशुवस्तु	क्षेत्रफल (हे)/ संख्या	कुल लगानी	अनुदान रकम	स्वलगानी/साझेदारी	उपलब्धी (आम्दानी/क्षेत्रविस्तार/उत्पादन..आदि सहित)
1	जुम्ला	चक्लावन्दी कार्यक्रम	नदैनीदेवी कृषि पशुपंक्षी कृषक समुह	तातोपानी ९ मछालदेउ	लछे वहादुर थापा	९८६६८४३५६६	स्याउ उत्पादनको लागी विशेष पकेट क्षेत्र वनाई स्याउ क्षेत्र छरिएर रहेका कृषकलाई एकिकृत चक्लावन्दी को माध्यामवाट स्याउ क्षेत्रमा अर्कषित तथा स्याउको चक्लावन्दी प्रविधि अवलम्वन गर्न प्रोत्साहन गर्ने	स्याउ/ओखर	९	१३३६	८००	536	9 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
2			सुन्दरखर्क फलफुल कृषक समुह	तातोपानी १ राँका	जगत धरला	९८४८३५७४६५			९	१३४९	६९७	652	9 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
3			हिमालयन फर्माकल्चर सहकारी संस्था लि	सिंजा गा पा १ जाँच	भक्त वहादुर नेपाल	९८४८२१३९६			६	१४२५	९००	525	6 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
4			रेशम कृषि फर्म	कनकासुन्दरी ४ हाडसिंजा	मक्कर हमाल	९८५८३२०४७८			६	११६२	५४७	615	6 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
5			सुर्यदय कृषि हकारी संस्था लि	तिला गा पा ९ राँसा	तार थापा	९८४५५८८५३२			११	२००५	११९७	808	11 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
6			गणेश स्याउ खेती कृषक समुह	गुठीचौर ५ देपालगाँउ	धनराज गिरी	९८६८३०९९८२			७	११५७	७००	457	7 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
7			चाखुरे वहुउदेश्यीय सहकारी लि	गुठीचौर १ मनिसाँघु	जितेन्द्र लामा	९८५८३२२०९७			६.	१३७७	८७७.	500	6 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
8			वडादेव फलफुल कृषक समुह	तिला गा पा ६ घोडे	दिनेश रोकाया	९८४८३८३१०२			७	९६९	६४७	322	7 हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ वगैचा स्थापना
१	जुम्ला	जोन/सुपरजोन प्रभाव क्षेत्रमा क्षेत्रफल विस्तार (High	आखे कृषि पर्यटन तथा अनुसन्धान उद्योग	चन्दननाथ ५ जुम्ला	सरोज शाही	9848319125	उच्च घनत्व स्याउ वगैचा स्थापना गरी यस	स्याउ (फुजी गाला रेडकिङ्ग गोल्डेन		४५०.००	२२५	२२५	नयाँ वगैचा स्थापना भई उत्पादन तथा उत्पादकत्व तथा आय आर्जन वृद्धि हुने
२			हमाल एग्रो एण्ड रिसर्च सेन्टर	चन्दननाथ ४ जुम्ला	दिपेन्द्र विक्रम हमाल	9858320526				३००.००	१५०	१५०	
३			आमा टोमा एग्रो फर्मएण्ड रिसर्च सेन्टर	चन्दननाथ ५ जुम्ला	सोनाम मिन्जोम बुढा	9858320543				३००.००	१५०	१५०	
४			विपना देवी कृषि फर्म	चन्दननाथ १ जुम्ला	खड्ग बहादुर शाही	9848391852				३००.००	१५०	१५०	
५			कैलाश एग्रो फर्म	चन्दननाथ २ जुम्ला	भरत बुढथापा	9848026594				३००.००	१५०	१५०	

६			राधा तरकारी तथा विउ उत्पादन उधोग	चन्दननाथ १ जुम्ला	राज न्यौपाने	9848391316				३००.००	१५०	१५०	6.7 हेक्टरमा वगैचा स्थापना
७			जगतर्ना पशुपँक्षी पालन फर्म	चन्दननाथ ८ जुम्ला	लछी भण्डारी	9848333313				३००.००	१५०	१५०	
८			जयदेवी कृषि तथा पशुपँक्षी पालन उ	चन्दननाथ १० जुम्ला	सताछी न्यौपाने	9848302074				३००.००	१५०	१५०	
९			सफल एग्रो फर्म	चन्दननाथ ८ जुम्ला	मन्न व थापा	9858366784				५००.००	२५०	२५०	
१०			रवि फलफुल उत्पादन तथा प्रसोधन उ	चन्दननाथ ५ जुम्ला	रजवअलि मनिहार	9858020250				३००.००	१५०	१५०	
११			सहयोगी कृषि फर्म	चन्दननाथ ५ जुम्ला	नगेन्द्र वुढथापा	9851193985				५००.००	२५०	२५०	
१२			कृष्ण फलफुल तथा नर्सरी उधोग	चन्दननाथ ३ जुम्ला	राजपुरा शाही	9868399297				२५०.००	१२५	१२५	
१३			नरकला कृषि फर्म	चन्दननाथ १० जुम्ला	केशव शाही	९८४८३०२०८५				१५०.००	७५	७५	
१४			जनता कृषि सहकारी सँस्था लि	तातेपानी ८ जुम्ला	जिवन शाही	9866217300				४५०.००	२२५	२२५	
१५			कठायत जनरल स्टोर	तातेपानी ६ जुम्ला	मिन वहादुर कठायत	9848300281				२५०.००	१२५	१२५	
१६			राईलाथान फलफुल तथा तरकारी उत्पादन समुह	चन्दननाथ ५ जुम्ला	प्रकाशचन्द्र खत्री	9868308598				५००.००	२५०	२५०	
१७			उज्यालो कृषि तथा जडीवुटी प्रसोधन उधोग	तातेपानी ७ जुम्ला	प्रेम रावल	9865564140				२००.००	१००	१००	
१८			काका भतिज नर्सरी उत्पादन उधोग	तातेपानी ७ जुम्ला	हरिचन्द्र रावत	9845588500				६००.००	३००	३००	
१९			जुम्ला एग्रो फर्म तथा पशुपालन उ	तातेपानी ६ जुम्ला	आदी प्रसाद न्यौपाने	9858320257				५००.००	२५०	२५०	
२०			अर्गानिक कर्णाली प्रा.लि.	गुठीचैर ४ जुम्ला	रमानन्द न्यौपाने	9851015348				५००.००	२५०	२५०	
२१			एप्पल रिवन एरिया	गुठीचैर ५ जुम्ला	सुर्य वहादुर शाही	9848392777				७००.००	३५०	३५०	
२२			मनिसा फलफुल तथा नर्सरी उधोग	गुठीचैर ५ जुम्ला	राम कुमार भण्डारी	9848382137				७००.००	३५०	३५०	

२३			अर्गानिक एप्पल ल्याण्ड	गुठीचौर ५ जुम्ला	हरि बहादुर भण्डारी	9858322316				३००.००	१५०	१५०	
२४			चाखुरे बहुउदेश्यिय सहकारी स.लि.	गुठीचौर १ जुम्ला	जितेन्द्र लामा	9858322079				५०.००	२५	२५	
२५			सामुदायिक स्याउ उत्पादन कृषक समुह	गुठीचौर ५ जुम्ला	धर्म भण्डारी	9848382849				१५००.००	७५०	७५०	
२६			कुरेली जडिबुटी नर्सरी तथा फलफुल नर्सरी उद्योग	पातारासी ६ जुम्ला	जानकी बुढा	9861905578				२५०.००	१२५	१२५	
२७			न्यु माता जडीबुटी नर्सरी तथा फलफुल उ	पातारासी ५ जुम्ला	मित बुढा	9864941598				२००.००	१००	१००	
२८			रुम्तु फलफुल उत्पादन तथा नर्सरी	हिमा ३	गोपाल ब रोकाया	9851179926				१०००.००	५००	५००	
२९			चुली कर्णाली एग्रो प्रा.लि.	तिलागुफा न पा ३ कालिकाट	नविन्द्र बहादुर हमाल	9868181169				५००.००	२५०	२५०	
३०			हमाल कृषि फर्म	क सु ४ जुम्ला	कपिल हमाल	9762831533				३००.००	१५०	१५०	
३१			प्रगतीशिल फलफुल तथा कृषि समुह	चन्दननाथ ६ जुम्ला	धन बहादुर थापा	9848344490				६५०.००	३२५	३२५	
३२			पँचकोशि कृषि तथा पशुपँक्षी फर्म	गुठीचवर २ जुम्ला	विर बहादुर एडी	०				१३००.००	६५०	६५०	
३३			स्टार एग्रो फर्म	तातेपानी ५ लाम्रा	हरि ब.डाँगी	9848335660				२००.००	१००	१००	
१		सिमी सिचाइ	नारायण कैलाश कृषि फर्म	तिला गा.पा. २ लर्मी	डुमी रावत		सिमी उत्पादनमा वृद्रि हुने उदेश्यका साथै 17 हेक्टरमा सिचिंत	सिमी	१७ हेक्टर		170.0	१७०	१७ हेक्टर क्षेत्रफल सिचाइ
२			रिपीछाडे सिमी उत्पादक कृषि समुह	तिला गा.पा. २ लर्मी	बाँचु रावत						100.0	३५	
३			निगम अर्गानिक कृषक समुह	तिला गा.पा. २ लिही	विर्ख बहादुर रावत						120.0	१२०	
४			मालिका खाधान्न कृषक समुह	तिलागुफा न.पा. ९ बजेडी	मान बहादुर बेगटी	९७४८३३८९१७					150.0	३४	
५			भुमी कृषी सहकारी संस्था	तिलागुफा न.पा. १ भिम्म	मन बहादुर बुढा	९८६४७३६४७१					150.0	३७	
६			तिला कर्णाली कृषक समुह	तिलागुफा न.पा. ३ फोई	तुल्छी कुमारी शाही	९८६४९४१०६९					156.0	३७	
१			थाप्ली स्वाडा फलफुल तथा कृषि सहकारी सं	चन्दननाथ ९ जुम्ला	जोखे सार्की	९८४८३००७४९	यस आ.व तथा विगतका वर्षमा स्थापना गरिएका स्याउ बगैचा तथा			२५०	१२५	१२५	
२			राज्यलक्ष्मी कर्षि तथा पशुपंक्षी फर्म	चन्दननाथ ३ जुम्ला	राज्यलक्ष्मी महत	९८४८३१३५५३				२५६	१२८	१२८	
३			मुस्कान कृषि फर्म	चन्दननाथ ३ जुम्ला	मदन भक्री	९८६९७३४४२८				२९६	१४८	१४८	
४			हिमालक्ष्मी कृषि तथा पशुपंक्षी उद्योग	चन्दननाथ २ जुम्ला	हिमालक्ष्मी भण्डारी	९८४८३१४६६४				२९८	१४९	१४९	
५			प्रणिल फलफुल तथा नर्सरी उद्योग	चन्दननाथ १ जुम्ला	जगदम्बा गिरी	९८५८३२२३२१				३००	१५०	१५०	
६			सोनी कृषि तथा पशुपालन उद्योग	चन्दननाथ ९ जुम्ला	माया रावत	९८४८३०७७७२				२५०	१२५	१२५	

७			आलेचौर कृषि फर्म	चन्दननाथ १० जुम्ला	टंका खत्री	९८४८३२४०४४				३००	१५०	१५०	
८			कृष्ण फलफुल तथा तरकारी उद्योग	चन्दननाथ ४ जुम्ला	रजपुरा कुमारी शाही	९८६८३९९२९७				२९८	१४९	१४९	
९			कयरकोट कृषि तथा पशुपंक्षी पालन उद्योग	तातोपानी ७ सुर्की	काली बहादुर रावत	९८६६७७८१९०				२९६	१४८	१४८	
१०			प्रतिक्षा स्याउ फारम	तातोपानी ८ डुग्री	गोपाल रावत	९७४८३४८७२१				२८९	१४६	१४३	
११			नरेश फलफुल उद्योग	गुठीचौर ४ खल्लाबाडा	नरेश सार्की	९८४८३९५१४४				२९०	१४५	१४५	
१२			थार्पामिष्टो स्याउ फारम उद्योग	गुठीचौर ४ धवलपुर	सुशिला जैसी	९८४४८४२१६०				३०२	१५१	१५१	
१३			कृष्ण पशुपंक्षी पालन उद्योग	गुठीचौर ५ देपालगाँउ	कृष्ण सार्की	९७४५६२६३९७				३००	१५०	१५०	
१४			निशा कृषि तथा पशुपालन उद्योग	गुठीचौर ५ फोइ	मुन प्रसाद धिताल	९८६८३०८७९०				३१०	१५५	१५५	
१५			मष्टमाण्डु बहुउदेश्यीय कृषि फर्म	पातारासी ६ बाँता	चन्द्रमाया बुढा	९८६६२१९८९०				३४२	१७१	१७१	
१६			झुडार कृर्षि तथा पशुपंक्षी फर्म	तिला गा.पा.4 नुवाकोट	जनक चौलागाई	9863830642				२४०	१२०	१२०	
१७			स्याउखोला कृषि फर्म	चन्दननाथ १० जुम्ला	आइतु ऐडी	९८४८२२९३८४				३३२	१६६	१६६	
१८			गाँडचौर लरेला कृषि समुह	तातोपानी ७ सर्मी	लिला शाही	९८६८३२४३१८				३३३	२८३	५०	
१९			नवश्रजनशिल कृषि फर्म	तातोपानी ७ ताम्ती	नरेन्द्र बहादुर रावल	९८६८३२०४६८				३२८	१६४	१६४	
२०			श्रृजनशिल बहुउदेश्यीय कृषक समुह	तातोपानी ७ सर्मी	चन्द्र बहादुर कुँवर	९८६४३२९७३९				३८०	१९०	१९०	
२१			किस्मत कर्षि फर्म	सिजा गा.पा.5 फुग्र	रन बहादुर रोकाया	9868225925				३७४	१८७	१८७	
२२			दयार थाउली कृर्षि बहुउदेश्य कृर्षक समुह	सिजा गा.पा.2 चुलेलगाउ	बल सिङ्ग बड	9842309873				३४०	१७०	१७०	
२३			सन्तकी जडिबुडी नर्सरी उद्योग	पातारासी ७	सन्तकी रोकाया	९८४८३९११६५				३६०	१८०	१८०	
२४			माझखाडा कृषि पशु तथा मौरीपालन फर्म प्रा लि	हिमा गा पा २ ओदी	प्रेम रोकाया	९८६८३९१३७३				४५२	२२६	२२६	
२५			प्रशान्त अर्गानिक कृर्षि उद्योग	सिजा गा.पा.1 प्याकुरेवाडा	प्रेम बहादुर खत्री	9865144729				३०२	१५१	१५१	
२६			तराजुन फलफुल तथा तरकारी समुह	तिलागुफा न पा ६ जुविथा	शान्ती शाही	९८४८३९३१७८				४२४	२१२	२१२	
२७			क्षितिज एण्ड रक्षक स्याउ प्रशोधन केन्द्र	तिलागुफा न पा ६ जुविथा	जनक बहादुर शाही	९८६८९१०९९०				३२०	१६०	१६०	
१			हमाल एग्रो एण्ड रिर्सच सेन्टर	चन्दननाथ ४ जुम्ला	दिपेन्द्र विक्रम हमाल	९८५८३२०५२६				४८२.०	२४१.०	२४१.०	
२			कैलाश एग्रो फर्म	चन्दननाथ ३ खोलिकोट	भरत बुढथापा	९८४८०२६५९४				३१८.०	१५९.०	१५९.०	
३		ट्रेलिस	तिला अर्गानिक वाइल्ड एण्ड एग्रो फर्म प्रा लि (साभेदारी)	तातोपानी २ डाँगीबाड	महेश डाँगी	९८६४३५९३४९	उच्च घनत्व स्याउ	HDP	११	४६८.०	२३४.०	२३४.०	११ हेक्टर उच्च घनत्व 7

४			कठायत जनरल स्टोर	तातोपानी ६ बाबीरा	मिन बहादुर कठायत	९८४८३००२८१				४००.०	२००.०	२००.०	
५			कैलाश फलफुल तथा प्रशोधन उद्योग	तातोपानी ८ डुङग्री	लाल बहादुर शाही	९८५१२२५९८५				४७८.०	२३९.०	२३९.०	
६			सामुदायिक स्याउ उत्पादक कृषक समुह	गुठीचौर-५ कुम्डी	धर्म बहादुर भण्डारी	९८४८३८२८५९				४९४.०	२४७.०	२४७.०	
७			आँखे कृषि पर्यटन तथा अनुन्धान केन्द्र	चन्दननाथ ५ जुम्ला	सरोज शाही	९८४८३१९१२५				३३२.०	१६६.०	१६६.०	
१	परियोजना कार्यान्वयन एकाइ जुम्ला	स्थानिय तह संगको समन्वयनमा नर्सरी श्रोत केन्द्र स्थापना/ सुदिढिकरण	गुरुगगा पशुपालन तथा फलफुल नर्सरी उद्योग	तिला गा पा ८ जुम्लाकोट	तेज बहादुर रावत	९८६३१४८५२३	स्याउ तथा ओखरका नर्सरी रहेका क्षेत्रमा नर्सरी संरक्षणका लागि घेरावार तथा एम सिरिजका रुटस्टक सरक्षण को लागि आवश्यक सामाग्री सहित १४ वटा नर्सरी संरक्षणका साथै सुदिढिकरण ।	स्याउ तथा ओखर नर्सरी	२ हेक्टर क्षेत्रफलमा ओखर तथा स्याउ का नर्सरीहरु संरक्षण का लागि घेरावर र सिचाइ	४४८.०	224.0	२२४	५ वटा नर्सरी धनीलाइ २ हेक्टर क्षेत्रफलमा ओखर तथा स्याउका नर्सरीहरु संरक्षणका लागि घेरावर र सिचाइ
२			सुर्य कमल फलफुल तथा नर्सरी उद्योग	तिला गा पा ८ पुरु	सुर्य बहादुर बस्नेत					४७६.०	२३८.०	२३८	
३			इमान अर्गानिक स्याउ उत्पादन तथा जडिबुटी नर्सरी	पातारासी ६	जग बहादुर महतार	९८६८३९३१६५				४००.०	२००.०	२००	
४			दिलक फलफुल तथा नर्सरी उद्योग	गुठीचौर ५ देपालगाँउ	बिर्ख बहादुर सार्की	९७४१७३४६६१				४२०.०	२१०.०	२१०	
५			उच्च हिमाली कृषि वस्तु उत्पादन उद्योग	चन्दननाथ ६ जुम्ला	बल बहादुर रावल	९८४८३१२५२३				४००.०	२००.०	२००	
६			कालिका फलफुल नर्सरी उद्योग	चन्दननाथ ९ जुम्ला	रतन बहादुर रावल	९८४८२८७६६४				३५८.०	१७९.०	१७९	
१		स्याउ क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम	रुप्सेकोट फलफुल कृषक समुह	तिला ८ पुरु	सुर्य बहादुर बस्नेत		स्याउको क्षेत्र विस्तार गर्नुका साथै सोही स्याउ	स्याउ/ ओखर		७४७	६३५.२२	११२.००	स्थानिय जातका स्याउ बगैचामा स्याउ बिरुवालाई हुर्काउन तथा संरक्षणको लागी आवश्यक पर्ने सिचाइ र घेराबारमा सहयोग भई स्याउको उत्पादनमा बृद्धि गर्नु
२			नदैगुफा कृषि तथा जडिबुटी प्रशोधन उद्योग (साझेदारी)	तिला ९ माथी खोप्री	काली बहादुर थापा					३४१	२८९.७५	५१.१०	
३			पातारासी युवा कृषक समुह (घेराबार)	पातारासी १ पेरे	नन्न बहादुर बुढा					५०२	२५१	२५१	
४			पातारासी युवा कृषक समुह (सिचाइ)	पातारासी १ पेरे	नन्न बहादुर बुढा					३५४	३०१	५३	
५			कालापानी फलफुल कृषक समुह	तातोपानी ४ गडिखोला	बल बहादुर खत्री					७८२	३९१	३९१	
६			महादेव कृषि फर्म	पातारासी ४ तिर्खु	ऐन बहादुर बोहोरा					३७४	१८७	१८७	
७			अधिकारी फलफुल तथा नर्सरी उद्योग	गुठीचौर ४ खल्लाबाडा	बिर्ख बहादुर अधिकारी					३२८	१६४	१६४	
८			रेखा कृषि तथा पशुपालन उद्योग	तिला ५ चुलाकोट	मनमती बुढा					१३२	६६	६६	

९			एडमिका ओखर उत्पादन केन्द्र	चन्दननाथ १० बोहोरागाउ						७४४	३७२	३७२	
१०			मेहलचिनी फलफुल तथा तरकारी उद्योग	तिलागुफा १० मेहलचिनी	म्यान्ते थापा					६७४	३३७	३३७	
११			बासचौर कृषि समुह	हिमा ५ बुम्र	सयरुप शाही					७९०	३९५	३९५	
१२			आमा टोमा एग्रो एण्ड रिर्सच सेन्टर	चन्दननाथ ५ जुम्ला	सोनाम मिन्जोम बुढा					४७८	२३९	२३९	
१३			निस्कम कृषि फर्म	चन्दननाथ ८ जुम्ला	सत्यदेवी बुढा					४८२	२४१	२४१	
१४			चुली कर्णाली एग्रो प्रा.लि.	तिलागुफा ३ फोई	नबिन्द्र हमाल					८४८	४२४	४२४	
१५			रबि फलफुल तथा प्रशोधन उद्योग	चन्दननाथ ५ जुम्ला	रज्जब अली मनिहार					१५९८	७९९	७९९	
१६			प्रिन्सा फलफुल तथा प्रशोधन उद्योग	गुठीचौर ५ धिता	दिपराज धिताल					८०८	४०४	४०४	
१७			खालखोली पानीमुल	तातोपानी ७ सर्मी	मुन बहादुर कुँवर					१४५३	७२७	७२६	
१		ग्रेडिङ्ग मेसिन सहयोग	आखे कृषि पर्यटन तथा अनुसन्धान उधोग	चन्दननाथ ५ जुम्ला	सरोज शाही	९८४८९१९१२५	स्याउ लाइ ग्रडिङ्गमा सहायत	स्याउ	१ वटा		७५९९	७५९९	ग्रेडिङ्ग तथा प्याकेजिङ्गबाट स्याउको गुणस्तरमा र मूल्यमा बृद्धि हुनु

० को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको विवरण

अनुसूचि: ४ आ.व. ०७९/८० को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको विवरण

(बजेट रु.लाखमा)

क. स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			पहिलो त्रैमासिक			दोस्रो त्रैमासिक			तेस्रो त्रैमासिक			चौथो त्रैमासिक		
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु																	
१			२	०.३	२	२	०.३	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२			८	३.५	२६	०	०.	०	४	१.७	१३	४	१.७	१३	०	०	०
६२				१.६	१२			०			०			६			६
१			६	१.६	१२	०	०.	०	०	०.	०	३	०.८	६	३	०.८	६
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:			१६	५.३	४०	२	०.३	२	४	१.७	१३	७	२.५	१९	३	०.८	६
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु																	
१	रा.प. तृतीय	जना	०	१.७	१२.७८	१	०.५	३.९३	१	०.४	२.९५	१	०.४	२.९५	१	०.४	२.९५
२	रा.प.अनं. प्रथम	जना	०	२.८	२१.१३	४	०.९	६.५	४	०.७	४.८८	४	०.७	४.८८	४	०.७	४.८७
३	रा.प.अनं.द्वितीय	जना	०	०.७	५.०६	०	०.२	१.५६	०	०.२	१.१७	०	०.२	१.१७	०	०.२	१.१६
४	निजामती कर्मचारीहरुको पोशाक खर्च	जना	७	०.१	१.०५	०	०.	०	०	०.	०	७	०.१	१.०५	०	०.	०
५	स्थायी कर्मचारीको लागि स्थानीय भत्ता	जना	१	१.५	११.४४	१	०.४	२.९१	०	०.४	२.९१	०	०.४	२.९१	०	०.४	२.७१
६	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता	जना	११	०.४	२.६४	११	०.१	०.६	०	०.१	०.६	०	०.१	०.६	०	०.१	०.८४
७	मूल्याङ्कन समितिको बैठक भत्ता	पटक	४	०.१	०.८	१	०.	०.२	१	०.	०.२	१	०.	०.२	१	०.	०.२
८	चाड पर्व तथा पालो पहरा भत्ता	पटक/संख्या	३	०.१	०.४२	३	०.	०.११	०	०.	०.११	०	०.	०.११	०	०.	०.०९

९	कर्मचारीको योगदानमा आधारित वीमा कोष खर्च	जना	७	०.	०.३४	७	०.	०.०९	७	०.	०.०९	०	०.	०.०९	०	०.	०.०७
१०	धाराको महसुल	महिना	१	०.१	०.६	३	०.	०.१५	३	०.	०.१५	३	०.	०.१५	३	०.	०.१५
११	बिद्युत महशुल	पटक		०.१	०.६	२५०	०.	०.१५	२००	०.	०.१५	२००	०.	०.१५	२००	०.	०.१५
१२	जारको पिउने पानी	जार	२०	०.१	०.४८	२५	०.	०.१२	२५	०.	०.१२	२५	०.	०.१२	२५	०.	०.१२
१३	टेलिफोन महसुल	महिना	१	०.१	०.८४	३	०.	०.२१	३	०.	०.२१	३	०.	०.२१	३	०.	०.२१
१४	संचार महशुल (टेलिफोन/इमेल/इन्टरनेट/हुलाक/कुरियर)	महिना	१	०.१	०.९	४	०.	०.२३	४	०.	०.२३	४	०.	०.२३	४	०.	०.२१
१५	सवारी साधनका लागि मोबिल तथा अन्य लुब्रिकेन्टस्	लीटर		०.१	०.७२	५४	०.	०.१८	५४	०.	०.१८	५४	०.	०.१८	५४	०.	०.१८
१६	कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनमा प्रयोग हुने मोटरसाइकलका लागि पेट्रोल	लीटर		०.१	१.०८	३९६	०.	०.२७	३९६	०.	०.२७	३९६	०.	०.२७	३९६	०.	०.२७
१७	कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनमा प्रयोग हुने गाडीका लागि डिजेल	लीटर		०.३	२.१६	६००	०.१	०.५४	६००	०.१	०.५४	६००	०.१	०.५४	६००	०.१	०.५४
१८	दुई पाङ्ग्रे सवारी साधन मर्मत खर्च	वटा	६	०.१	१.०८	६	०.	०.२७	६	०.	०.२७	६	०.	०.२७	६	०.	०.२७
१९	चार पांग्रे सवारी साधन मर्मत	वटा	१	०.३	२.१	१	०.१	०.५२	०	०.१	०.५२	०	०.१	०.५२	०	०.१	०.५४
२०	बीमा सवारी साधन	संख्या	७	०.१	१.०५	०	०.	०	७	०.१	१.०५	०	०.	०	०	०.	०
२१	सवारी साधन नविकरण शुल्क	संख्या	६	०.१	०.४८	०	०.	०	६	०.१	०.४८	०	०.	०	०	०.	०
२२	मेशिनरी उपकरण मर्मत	पटक	१५	०.१	१.०८	१५	०.	०.२७	०	०.	०.२७	०	०.	०.२७	०	०.	०.२७
२३	कार्यालयको लागि स्टेसनरी, टोनर तथा अन्य मालसामान	पटक/संख्या	४	०.१	०.६	१	०.	०.१५	१	०.	०.१५	१	०.	०.१५	१	०.	०.१५
२४	कार्यालय मसलन्द सामान खर्च	पटक	४	०.२	१.४	१	०.१	०.३४	१	०.१	०.३४	१	०.१	०.३४	१	०.१	०.३८
२५	अन्य प्रयोजनको लागि ईन्धन	पटक/संख्या	३२	०.१	०.६४	८	०.	०.१६	८	०.	०.१६	८	०.	०.१६	८	०.	०.१६

२६	कार्यालयलाई आवश्यक विभिन्न सामाग्री छपाई	पटक	४	०.१	०.७२	१	०.	०.१८	१	०.	०.१८	१	०.१	०.३६	०	०.	०
२७	पत्रपत्रिका, रेडियोमा विज्ञापन तथा सूचना प्रकाशन	पटक/संख्या	६	०.२	१.२	१	०.	०.३	१	०.	०.३	२	०.	०.३	१	०.	०.३
२८	सेवा परामर्श (ओभरसियर)	जना	१	०.५	३.६३	१	०.१	०.९१	१	०.१	०.९१	१	०.१	०.९१	०	०.१	०.९
२९	कार्यालय सहयोगी सेवा करारमा लिने	संख्या	४	१.४	१०.३२	४	०.३	२.५८	४	०.३	२.५८	४	०.३	२.५८	४	०.३	२.५८
३०	सेवा करारका कर्मचारीलाई चाडपर्व खर्च	संख्या	१०	०.४	२.६५	१०	०.४	२.६५	०	०.	०	०	०.	०	०	०.	०
३१	सेवा करारका कर्मचारीलाई पोशाक खर्च	संख्या	१०	०.२	१.५	०	०.	०	०	०.	०	१०	०.२	१.५	०	०.	०
३२	सवारी चालक करारमा लिने	संख्या	१	०.४	२.८९	१	०.१	०.७३	१	०.१	०.७३	१	०.१	०.७३	१	०.१	०.७
३३	कृषि प्राविधिक करारमा लिने	जना	४	१.८	१३.७४	४	०.५	३.४४	४	०.५	३.४४	४	०.५	३.४४	४	०.५	३.४२
३४	कृषि सेवाका अधिकृत सेवा करार	जना	१	०.५	३.८	१	०.१	०.३८	१	०.२	१.१४	१	०.२	१.१४	१	०.२	१.१४
३५	सरसफाई सेवा करार	जना	१	०.४	२.७३	१	०.१	०.६८	०	०.१	०.६८	०	०.१	०.६८	०	०.१	०.६९
३६	प्रत्येक वडामा बीमा सहजकर्ता श्रोत व्यक्ती विकास तालीम	पटक	२	०.४	३	१	०.२	१.५	१	०.२	१.५	०	०.	०	०	०.	०
३७	बाली वस्तु विशेष स्थलगत तालिम	संख्या	५	०.२	१.२	२	०.१	०.४८	२	०.१	०.४८	१	०.	०.२४	०	०.	०
३८	जिल्लास्तर उन्नरत प्रविधि/ प्राथमिक प्रशोधन/ पोष्ट हार्भेष्ट व्यवस्थापन/कृषि यान्त्रिकीकरण कृषक तालिम	संख्या	१	०.३	१.९६	०	०.	०	०	०.	०	१	०.३	१.९६	०	०.	०
३९	स्थानीय तहमा कार्यरत कृषि/पशु सेवा प्राविधिकहरुको लागि पकेट/ब्लक विकास कार्यक्रम कार्यान्वियन सम्बन्धी अभिमुखीकरण	पटक	१	०.१	०.६४	१	०.१	०.६४	०	०.	०	०	०.	०	०	०.	०
४०	स्थानीय तहबाट सञ्चालित पकेट विकास कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा तथा रिपोर्टिङ्ग	पटक	२	०.२	१.२८	०	०.	०	०	०.	०	१	०.१	०.६४	१	०.१	०.६४

५३	आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा	पटक	४	०.१	०.८३	१	०.	०.२१	१	०.	०.२१	१	०.	०.२१	१	०.	०.२
५४	ओखरको क्षेत्र बिस्तार	हेक्टर	५०	५.७	४३	०	०.	०	५०	५.८	४३	०	०.	०	०	०.	०
५५	कार्यक्रम कार्यान्वियन इकाईको तर्फबाट संचालित कार्यक्रम अनुगमन तथा निरिक्षण	पटक	४०	०.९	६.७२	१०	०.२	१.६८	१०	०.२	१.६८	१०	०.२	१.६८	१०	०.२	१.६८
५६	भ्रमण खर्च	पटक	४०	०.४	३	१०	०.१	०.७५	१०	०.१	०.७५	१०	०.१	०.७५	४	०.१	०.७५
५७	कार्यक्रम बजेट तर्जुमा तथा समिक्षा गोष्ठीमा भाग लिने	पटक	८	०.१	०.८५	२	०.	०.२१	२	०.	०.२१	२	०.	०.२१	२	०.	०.२१
५८	कार्यालयमा दैनिक चियापान खर्च तथा अन्य भैपरि आउने विविध खर्च	महिना	१५	०.२	१.२	१	०.	०.३	१	०.	०.३	१	०.	०.३	१	०.	०.३
५९	नियमित स्टाफ बैठकमा हुने चियापान खर्च	महिना	१२	०.१	०.६	४	०.	०.१५	४	०.	०.१५	४	०.	०.१५	०	०.	०.१५
६०	अतिथि सत्कार खर्च	पटक	१	०.१	०.४५	१	०.	०.११	०	०.	०.११	०	०.	०.११	०	०.	०.१२
६१	प्याकेजिङ, लेबलिंग तथा पोष्ट हार्भेष्ट क्षति न्यूनीकरण कार्यक्रम	पटक	१	१.३	१०	१	१.३	१०	०	०.	०	०	०.	०	०	०.	०
६२	जोन/सुपरजोन प्रभाव क्षेत्रमा क्षेत्रफल विस्तार (स्याउ)	हेक्टर	८०	१५.६	११६.८	०	०.	०	४०	७.८	५८.४	४०	७.८	५८.४	०	०.	०
६३	जोन/सुपरजोन प्रभाव क्षेत्रमा क्षेत्रफल विस्तार (High Density स्याउ विरुवा)	हेक्टर	५	१४.१	१०५.५	०	०.	०	५	१४.१	१०५.५	०	०.	०	०	०.	०
६४	रुट स्टक विरुवा उत्पादन (अन्य)(अन्य)	संख्या	२	०.३	२	०	०.	०	२	०.३	२	०	०.	०	०	०.	०
६५	फलफुल माउबोट स्याहार सम्हार	हेक्टर	१०	०.७	५	०	०.	०	५	०.३	२.५	५	०.३	२.५	०	०.	०
६६	जोन/सुपरजोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रीकरण सहयोग	पटक	१	२.३	१७.५	०	०.	०	१	२.३	१७.५	०	०.	०	०	०.	०
६७	स्याउ ग्रेडिङ मेशिनमा अनुदान	संख्या	१	३.३	२५	०	०.	०	०	०.	०	१	३.३	२५	०	०.	०
६८	गत वर्ष विस्तार भएका क्षेत्र र नया विस्तार हुने क्षेत्रमा सिंचाइ पुर्वाधार निर्माण	संख्या	१६	३.२	२४	०	०.	०	०	०.	०	८	१.६	१२	८	१.६	१२
६९	कृषि बजार, भण्डारण पुर्वाधार, प्रथामिक प्रशोधन वा प्रशोधन उद्योग स्थापना	संख्या	१	१.३	१०	०	०.	०	०	०.	०	१	१.३	१०	०	०.	०

७०	चक्लाबन्दीमा आधारित खेती मार्फत उत्पादन बृद्धिका लागि पूँजिगत सहयोग (Land consolidation/ Crop consolidation/यन्त्र मैत्री गह्रा सुधार)	संख्या	८	१०.७	८०	२	२.७	२०	२	२.७	२०	२	२.७	२०	२	२.७	२०
७१	न्यूनतम १५०० बिरुवा लगाएको उच्च घनत्व स्याउ बगैंचाका लागि trellj मा अनुदान	संख्या	५	२.	१५	०	०.	०	५	२.	१५	०	०.	०	०	०.	०
७२	कार्यालयको घर भाडा	महिना	१	१.४	१०.२	३	०.३	२.५५	३	०.३	२.५५	३	०.३	२.५५	३	०.३	२.५५
७३	दलहन जोन जुम्ला/कालिकोट			७.५	५५.८			२.७			१६			२१			१६.१
७४	स्थलगत घुम्ति तालिम	संख्या	१०	०.६	४.८	०	०.	०	५	०.३	२.४	५	०.३	२.४	०	०.	०
७५	जोन संचालन संबन्धी अभिमूखिकरण कार्यक्रम	पटक	२	०.२	१.६	२	०.२	१.६	०	०.	०	०	०.	०	०	०.	०
७६	दलहन बालीको क्षेत्रफल बिस्तार	हेक्टर	७०	४.७	३५	५०	०.	०	२५	१.७	१२.५	२५	१.७	१२.५	२०	१.३	१०
७७	चक्लाबन्दीमा आधारीत खेती मार्फत उत्पादन बृडीका लागी सहयोग	संख्या	२	१.३	१०	०	०.	०	०	०.	०	१	०.७	५	१	०.७	५
७८	जोन/सुपरजोन संचालन समितिको संचालन तथा व्यवस्थापन	पटक	४	०.३	२	१	०.१	०.५	१	०.१	०.५	१	०.१	०.५	१	०.१	०.५
७९	कार्यालयको घर भाडा	महिना	२	०.३	२.४	२	०.१	०.६	०	०.१	०.६	०	०.१	०.६	०	०.१	०.६
	कालिकोट			२.	१५			०			०			१५			०
१	स्थानीय एवं रैथाने बाली बजारीकरणका लागि प्राथमिक प्रशोधन, भण्डारण वा बिक्री केन्द्र निर्माण	संख्या	१	२.	१५	०	०.	०	०	०.	०	१	२.	१५	०	०.	०
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				९४.७	७०८.३६		११.	८२.३५		४३.८	३२७.६८		२८.५	२१३.२		११.४	८५.१२
कुल जम्मा				१००.	७४८.३६		११.३	८४.३५		४५.५	३४०.६८		३१	२३२.२		१२.२	९१.१२

रोक्का पछि कायम रहेको बजेट रु हजारमा पुजि तर्फ: ४००० खर्च रु. ३१९१

रोक्का पछि कायम रहेको बजेट रु हजारमा चालु तर्फ: ६४२६७ खर्च रु. ५६६७२

रोक्का पछि कायम रहेको कुल रु हजारमा बजेट: ६८२६७ जम्मा खर्च ५९८६३ बजेट खर्च प्रतिशत ८७.६९

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना प.का.एकाइ, जुम्ला

अनुसूचीः ५ आ.व. २०७९/८० को चौथो त्रैमासिक वार्षिक कार्यक्रम तर्फको भारित तथा वित्तीय प्रगति स्थिति

बजेट उप-शीर्षक नं. 31200106

बार्षिक विनियोजित बजेट (रु हजारमा)			चौथो त्रैमासिक विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)			चौथो त्रैमासिक खर्च (रु. हजारमा)			चालु आ. व. को हालसम्मको खर्च (रु. हजारमा)			चौथो त्रैमासिक प्रगति					
												भारित प्रगति			वित्तीय प्रगति प्रतिशत		
चालु	पुँजिगत	जम्माग	चालु	पुँजिगत	जम्माग	चालु	पुँजिगत	जम्माग	चालु	पुँजिगत	जम्माग	चालु	पुँजीगत	जम्मा	चालु	पुँजीगत	जम्मा
64267.000	4000.00	68267.0	36614.0	600.0	37214.0	33696.0	1904.0	35600.0	56672.0	3191.0	59863.0	67.65	5.57	73.22	49.36	2.789	52.15
64267.0	4000.0	68267.0	36614.0	600.0	37214.0	33696.0	1904.0	35600.0	56672.0	3191.0	59863.0	67.65	5.57	73.22	49.36	2.789	52.15

बार्षिक खर्च प्रतिशत ८७.६९ बार्षि बिनियोजनको तुलनामा खर्च प्रतिशत 45.75

सन्दर्भ सुचि

- गत विगत बर्षहरुमा कार्यालयबाट प्रकाशित बार्षिक प्रतिवेदन ।
- प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना व्यवस्थापन एकाईको भ्यान्यूल, बुकलेटहरुः
- स्थानीय तह/निकायका प्रकाशित तथ्याङ्कन बुकलेटहरुः
- साविक को जि.वि.स. हाल जिल्ला समन्वय कार्यालय जुम्लाको गत विगतको तथ्याङ्कहरुः

वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति पुस्तिका
आ.व. २०७९/०८०
Annual Programe and Progress Book
FY 2079/080

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला
फोन नं: ०८७-५२०६६६
ईमेल: pmamp.piu.jumla@gmail.com
वेबसाइट: https://piujumla.pmamp.gov.np

वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति पुस्तिका आ.व. २०७९/०८०
(Annual Programe and Progress Book FY 2079/080)

प्रकाशकः प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला

प्रकाशन मितिः २०८० अशोज
मुद्रणः १०० प्रति

श्रोत उद्दृत गर्ने ठेगाना (Citation Address):

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला, २०८०. वार्षिक प्रगति पुस्तिका आ.व.२०७९/०८० प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना,
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला, नेपाल
PMAMP, PIU, Jumla= 2023= Annual Progress Book, 2022÷23= Prime Minister Agriculture Modernization Project, Project Implementation Unit, Jumla, Nepal

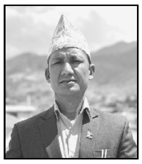

दुई शब्द

कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रलाई कृषि क्षेत्रमा रहेका प्रचुर संभावनाहरुको यथोचित सम्बोधन, तुलनात्मक लाभ र विशिष्ट अवसरहरुको सदुपयोग गरी बाली विशेषका समग्र मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरुको एकिकृत संयोजन र परिचालन मार्फत कृषि क्षेत्रकी औद्योगिक तथा यान्त्रिकरण उन्मुख दिगो आर्थिक अवसरहरु श्रृजना गरी बालीको क्षेत्र विस्तार र उत्पादकत्व बृद्धि गरी निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक, प्रतिस्पर्धि, दिगो र आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्य हासिल गर्न प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना सञ्चालन भएको पनि ८ बर्षमा प्रवेश भई कार्यक्रम संन्चालन भैरहेको छ।

यसै सन्दर्भमा परियोजनाको सुरुवाती चरणमा नै कृषि उपजहरूको विशिष्टकृत क्षेत्रहरू निर्माण एंव निर्यात योग्य कृषिबस्तुहरुको मूल्यअभिवृद्धि गर्दै प्रतिशपर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि मार्फत सम्मानजनक नाफामुखी व्यवसायका रुपमा विकास एंव रोजगारीका अवसरहरु सृजना गर्ने उद्देश्यका साथ आ.व.२०७३/०७४ देखि जुम्ला जिल्लामा प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाको स्थापना भै स्याउ सुपरजोन कार्यक्रम शुरुवात भएको र आ.व. २०७७/७८ देखि परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत जुम्ला र कालिकोटमा सिमि जोन कार्यक्रम थप गरि परियोजना कार्यान्वयन एकाइ जुम्ला अन्तर्गत १ वटा सुपरजोन र ३ वटा जोनको कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेको छ। स्याउ सुपरजोन तथा सिमि जोन क्षेत्रमा उत्पादन, उत्पादकत्व अभिवृदि गर्न, उच्च घनत्वको बगैचा स्थापना, स्याउ/ओखरको क्षेत्र बिस्तार, यन्त्रिकरण प्रवर्द्धनमा टेवा पुर्याउने, सिंचाईका पुर्वाधारहरु निर्माण गर्ने, सिमिको बीउ उत्पादन, नर्सरी स्थापना एवं सुदृढिकरणमा सहयोग गर्ने, प्रशोधन तथा भण्डारण गृह निर्माण मार्फत उत्पादित वस्तुको गुणस्तरमा सुधार ल्याउने र बजारिकरणको प्रवर्द्धन गर्ने, उन्नत प्रविधिहरुको विस्तार एंव प्रसार गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन भईरहेका छन्। प्रस्तुत वार्षिक प्रगति पुस्तिकामा वार्षिक अवधिमा प्राप्त विभिन्न तथ्याङ्क सङ्कलन तथा परियोजनाबाट सञ्चालित क्रियाकलापहरुको प्रभाव मुल्यांकन गर्न पनि उपयोगी सिद्द हुने अपेक्षा गरेको छु।

अन्तमा यस वार्षिक प्रगति पुस्तिका लाई मूर्तरुप दिन आवश्यक सामग्री तथा तथ्यांक संकलन, लेखन तथा सम्पादन कार्यमा अतुलनिय सहयोग गर्नु हुने यस परियोजनाका कृषि अधिकृत श्री बिनिसा श्रेष्ठ, ना.सु.श्री एकराज चौलागाई, लेखापाल श्री सरिता कुमारी वम, प्रा.स. श्री निराजन पाण्डे, स.ओ.सी श्री लक्ष्मण खड्का लगाएत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति पुस्तिका तयारीका लागि आवश्यक तथ्यांक संकलनमा प्रत्यक्ष वा

परोक्षरुपमा सहयोग गर्नु हुने स्थानीय तहका कृषि प्राविधिकहरु, जोन/सुपरजोन संचालन समन्वय समितिका पदाधिकारीहरु, कृषक समुह/सहकारीका पदाधिकारी एंव कृषकहरुलाई पनि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। यस वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति पुस्तिकामा रहेका कमी कमजोरीहरुलाई औल्याई आगामी आ.व. मा प्रकाशन हुने पुस्तिकालाई अझै जानकारीमुलक एंव उपयोगी प्रकाशनका रुपमा परिमार्जनका लागि आवश्यक रचनात्मक सुझाव एंव पृष्ठपोषणका लागि सम्पुर्ण पाठक वर्ग एंव प्रयोगकर्ताहरुमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु।

खेमराज शाही

नि.बरिष्ठ कृषि अधिकृत

विषय सूची

परियोजना कार्यान्वयन सम्बन्धी संक्षिप्त जानकारी.. १

खण्ड-क

१. परिचय १
१.१ जिल्लाको परिचय (Overview of District)... १
१.२ भौगोलिक अवस्थिति.. २
१.३ राजनैतिक विभाजन.. २
१.४ जनसंख्या सम्बन्धी विवरण.. ३
१.५ भू-उपयोग.. ३
१.६ धार्मिक, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरु... ३
१.७ कृषिसँग सम्बन्धित सेवा प्रदायक संस्थाहरु... ४

खण्ड-ख

२ परियोजना सम्बन्धी जानकारी.. ५
२.१ परियोजनाको परिचय... ५
२.२ सोच, लक्ष्य एवं उद्देश्य.. ५
२.३ परियोजनाका सम्भागहरु.. ६
२.४ परियोजना मार्फत कृषिको आधुनिकीकरण.. ६
२.५ परियोजना संचालनको अवधारणा.. ७
२.६ परियोजना कार्यान्वयनमा सरोकारवालाहरुको भूमिका र जिम्मेवारी........................ ७
२.६.१ संघीय निकाय एवं समितिको भूमिका.. ७
२.७ जोन/सुपरजोन निर्माण प्रक्रिया... ११
२.८ जोन/सुपरजोन संचालन प्रक्रिया.. ११
२.० जोन/सुपरजोन संचालन समन्वय समितिको भुमिका तथा जिम्मेवारी.................... १२
२.१० परियोजनाको दायित्व... १३
२.११ जोन/सुपरजोनको संख्या.. १३
२.१२ राष्ट्रिय प्राथमिकताका बाली/वस्तुहरु... १३

२.१२ जिल्ला प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख बाली/वस्तुहरु............१४

खण्ड-ग

३. परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला सम्बन्धी जानकारी............१५
३.१ स्याउ सुपरजोन, जुम्ला............१५
३.१.१ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समिति............१५
३.१.२ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समितिले खेलेको भूमिका............१६
३.२ सिमि जोन जुम्लाको परिचय............१६
३.२.१ सिमि जोन (जुम्ला) मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण............१७
३.२.२ सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समिति............१७
३.२.३ सिमि जोनको उद्देश्य............१८
३.२.४ सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरु............१८
३.३ स्याउ जोन कालिकोट............१८
३.३.१ जिल्लाको परिचय............१८
३.३.२ भौगोलिक अवस्था............१९
३.३.३ कमाण्ड क्षेत्र तथा कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरु............१९
३.३.४ स्याउ जोन कालिकोट मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण............१९
३.३.५ स्याउ जोन संचालन समन्वय समिति............२०
३.४ सिमि जोन, कालिकोट को परिचय............२०
३.४.१सिमि जोन कालिकोटमा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण............२०
३.४.२सिमि जोनको उद्देश्य............२१
३.४.३सिमि जोन संचालक समिति विवरण............२१
३.४.४ सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरु............२१
३.५ जनशक्ति विवरण............२२
३.६ स्थापना बर्ष देखि हाल सम्म कार्यरत कार्यालय प्रमुखहरु............२२

खण्ड-घ

४ वार्षिक प्रगति विवरण............२३
४.१ वार्षिक भारित तथा वित्तिय प्रगति विवरण............२३
४.२ परियोजनाबाट लाभान्वितहरुको विवरण............२४

४.३ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रम तथा उपलब्धीहरु.................... २४

खण्ड-ङ

५. विविध.. २७
५.१ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण............................. २७
५.२ कृषि यान्त्रिकीकरण सहयोग.. २७
५.३ कृषि स्नातक इन्टर्न.. २७

खण्ड-च

६. जोन/सुपरजोनको विश्लेषण (SWOT Analysis) २८
६.१ सबल पक्ष.. २८
६.२ दुर्वल पक्ष.. २८
६.३ अवसर... २९
६.४ चुनौती... २९

खण्ड-छ

७. आगामी बाटो (Summary and Ways Forward)... ३०
७.१ सारांश/संक्षेप (Summary)... ३०
७.२ आगामी बाटो (Ways Forward: Guideline for planning of future programmes)....... ३०

अनुसूची

अनुसूची १.. ३१
अनुसूची २.. ३२
अनुसूची ३.. ३३
अनुसूची ४.. ३९
अनुसूची ५.. ४४